

ADRODDIAD A DATGANIADAU ARIANNOL

Am y flwyddyn a
ddaeth i ben
31 Gorffennaf
2023

Personél Rheoli Allweddol, Bwrdd y Llywodraethwyr ac Ymgynghorwyr Proffesiynol

Personél rheoli allweddol

Diffinnir personél rheoli allweddol fel Deiliaid Swyddi Uwch y Coleg ac fe'u cynrychiolwyd gan yr unigolion canlynol yn 2022/23:

Yanina Williams, Prif Weithredwr; Swyddog Cyfrifyddu
Steve Jackson, Prif Swyddog Gweithredol a Dirprwy Brif Weithredwr
Sue Price, Pennaeth a Dirprwy Brif Weithredwr
Cath Sullivan, Dirprwy Brif Weithredwr - Profiadau Pobl a Diwylliant

Bwrdd Llywodraethwyr

Nodir rhestr lawn y Llywodraethwyr ar dudalen 23 a 24 y datganiadau ariannol hyn.

Gweithredodd Ms Bethan Lloyd-Jones fel Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Corff Llywodraethu trwy gydol y flwyddyn yn dilyn ei hymddeoliad ar 22 Mehefin 2022. Parhaodd Ms Lloyd-Jones i gynorthwyo'r bwrdd yn rhan-amser tan 31 Rhagfyr 2022 pan benodwyd Swyddog newydd. Dechreuodd Ms Sian Clark yn y swydd ar 1 Ionawr 2023.

Ymgynghorwyr proffesiynol

Archwilwyr y datganiadau ariannol a'r data cyllido:

Daeth busnes archwilio Haines Watts Birmingham LLP i feddiant Cooper Parry Group Limited ar 14 Tachwedd 2023. Mae Haines Watts Birmingham LLP wedi ymddiswyddo fel archwilydd ac mae Cooper Parry Group Limited wedi ei benodi yn ei le.

Cooper Parry Group Limited
Cubo Birmingham
Swyddfa 401, 4ydd Llawr
Two Chamberlain Square
Birmingham
B3 3AX

Archwilwyr mewnol:

Wylie & Bisset LLP
168 Bath Street
Glasgow
G1 4TP

Bancwyr:

Lloyds Bank
Llawr 1af, 5 Sgwâr Sant Paul
Old Hall Street
Lerpwl
L3 9SJ

Cyfreithwyr:

Weightmans LLP
100 Old Hall Street
Lerpwl
L3 9QJ

CYNNWYS

	Tudalen
Adroddiad y Corff Llywodraethu	3
Datganiad Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol	19
Datganiad o Reoleidd-dra, Priodoldeb a Chydymffurfiaeth	27
Datganiad Cyfrifoldebau Aelodau'r Corff Llywodraethu	28
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol i Gorff Llywodraethu Coleg Cambria	29
Datganiad Incwm Cynhwysfawr	31
Mantolen ar 31 Gorffennaf	32
Datganiad o Newidiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn	33
Datganiad Llifau Arian	34
Nodiadau'r Cyfrifon	35-58

Adroddiad y Corff Llywodraethu

NATUR, AMCANION A STRATEGAETHAU:

Mae'r aelodau'n cyflwyno'u hadroddiad a'r datganiadau ariannol wedi'u harchwilio ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2023.

Statws Cyfreithiol

Sefydlwyd y Gorfforaeth dan y Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 at ddiben cynnal Coleg Cambria. Mae'r Coleg yn elusen eithriedig at ddibenion Rhan 3 y Ddeddf Elusennau 2011.

Gweledigaeth

Ein Gweledigaeth Ysbrydoledig ar gyfer y Dyfodol:

"Rhagori ar ddisgwyliadau drwy addysg, arloesedd ac ysbrydoliaeth"

Gwerthoedd

Yng Ngholeg Cambria, mae cydweithwyr wedi creu set gyffredin o werthoedd sy'n ei gwneud yn amlwg sut rydym am gael ein trin i ddatblygu ein diwylliant.

Ein gwerthoedd yw:

Y Budd i'r Cyhoedd

Mae'r Coleg yn elusen eithriedig, a Llywodraeth Cymru sy'n ei reoleiddio fel Prif Reoleiddiwr yr holl gorfforaethau addysg bellach yng Nghymru. Nodir enwau aelodau'r Corff Llywodraethu, sy'n ymddiriedolwyr yr elusen, ar dudalen 23 a 24.

Wrth bennu ac adolygu amcanion strategol y Coleg, mae'r Corff Llywodraethu wedi rhoi sylw dyledus i ganllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus ac yn enwedig i'w ganllawiau atodol ar hyrwyddo addysg. Mae'r canllawiau yn nodi'r gofyniad fod rhaid i bob sefydliad sy'n dymuno cael ei gydnabod fel elusen ddangos yn ddiamwys bod eu hamcanion er budd y cyhoedd.

Wrth gyflawni ei genhadaeth, mae'r Coleg yn darparu'r buddion cyhoeddus penodol canlynol trwy hyrwyddo addysg:

- Addysgu o ansawdd uchel
- Ehangu cyfranogiad a mynd i'r afael ag allgau cymdeithasol
- Tystiolaeth ragorol o sicrhau cyflogaeth i fyfyrwyr
- Systemau cymorth cadarn i fyfyrwyr
- Cysylltiadau â chyflogwyr, diwydiant a masnach

Nodir y budd i'r cyhoedd yn yr adroddiad hwn gan y Corff Llywodraethu.

Gweithredu'r Cynllun Strategol

Cymeradwyodd y Corff Llywodraethu ein Cynllun Strategol - "Cynllun Strategol Coleg Cambria 2020 - 2025" am y cyfnod 1 Awst 2020 i 31 Gorffennaf 2025. Mae'r cynllun yn gosod ein huchelgais yn gryno o ran ein hymrwymadau, ein diwylliant a'n nodau strategol. Mae'r Bwrdd yn craffu'n rheolaidd ar y cynllun a'r cynlluniau gweithredu blynyddol cysylltiedig.

Nodau Strategol

Mae ein nodau strategol yn darparu set o feysydd allweddol i ni a fydd yn canolbwyntio ein cyfeiriad yn ystod yr ychydig flynyddoedd nesaf. Mae pob nod yn cynrychioli'r hyn sy'n sylfaenol bwysig i'r Coleg ac yn cynorthwyo staff i weithio tuag at nodau cyffredin.

- Cenedlaethol: Sicrhau bod y Coleg yn manteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd o fod yn ddarparwr addysgol allweddol yng Nghymru, gan gefnogi ei iaith a'i ddiwylliant ac ymateb i bolisiau cenedlaethol mewn modd arloesol a chydweithredol.
- Ariannol: Cynnal sefyllfa ariannol gadarn a chynaliadwy i gyflawni nodau strategol drwy reoli mewn modd effeithlon, effeithiol ac ymatebol.
- Cymunedau Lleol: Yn falch o fod wrth galon ein cymunedau, ymgysylltu'n weithredol gyda nhw i sicrhau ein bod yn diwallu eu hanghenion drwy'r amser, a'u cefnogi i ffynnu a chryfhau.
- Cwricwlwm: Diwallu blaenoriaethau sgiliau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol drwy gynnig cwricwlwm hynod ymatebol, arloesol ac wedi'i arwain gan ddiwydiant, gan ddiwallu anghenion dysgwyr, cyflogwyr a phartneriaid. Hybu uchelgeisiau pawb gan sicrhau lefelau uchel o gyrhaeddiad sy'n galluogi pawb i gyflawni eu potensial.
- Ymgysylltu â Chyflogwyr: Darparu gwasanaeth hollgynhwysol i gyflogwyr yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol sy'n rhagori ar eu hanghenion nhw ac anghenion eu gweithlu. Ehangu ein cynnig i gael effaith gadarnhaol ar economïau'r dyfodol wrth ymgorffori profiad gwaith ystyrlon a chyfoethog yn arlwy ein cwricwlwm.
- Person-ganolog: Sicrhau bod y Coleg yn lle arbennig i weithio a dysgu ynddo fel bod ein pobl i gyd yn cael y cyfle i fyw eu bywydau gorau, wedi'u cefnogi gan ddiwylliant ymddiriedus o wneud gwaith da gyda'r hyblygrwydd mwyaf a'r cyfyngiadau lleiaf, gan ddatblygu arferion a phrosesau gweithio priodol ac effeithiol ar y cyd.
- Ystadau: Creu ystâd gynaliadwy ac ysbrydoledig sy'n diwallu anghenion busnes y Coleg ac yn cyflawni uchelgeisiau'r gymuned leol.
- Ansawdd: Sicrhau profiad rhagorol personoledig i fyfyrwyr sy'n arwain at lefelau uchel cyson o lwyddiant myfyrwyr ac yn cefnogi cynnydd ac uchelgeisiau ar gyfer y dyfodol.
- Cynaliadwyedd: Gwella ein perfformiad amgylcheddol a newid y ffordd yr ydym yn gweithredu mewn modd sylfaenol er mwyn bod yn sefydliad carbon isel cynaliadwy sy'n arweinydd amlwg ym maes cynaliadwyedd ar draws addysgu a dysgu a gweithrediadau'r Coleg.

Amcanion Ariannol

Amcan ariannol cyffredinol y Coleg yw sicrhau iechyd ariannol a chywirdeb trwy reoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ymatebol. Mae Strategaeth Ariannol y Coleg yn gydran hanfodol bwysig wrth ymdrin â nodau strategol y Coleg yn llwyddiannus. Amcanion ariannol y Coleg yw:

- sicrhau enillion cyn llog, treth, dibrisiant ac amorteiddio (EBITDA) flwyddyn ar ôl blwyddyn sy'n cyflawni dros 5% o gyfanswm yr incwm.
- chwilio am ffynonellau cyllid eraill, a'u dethol i gyd-fynd â chymwyseddau craidd y Coleg a'r angen am gyfraniad ariannol i gyllid cyffredinol y Coleg.
- cynhyrchu lefelau digonol o incwm i gynnal sylfaen asedau'r Coleg.
- gwella hylifedd tymor byr y Coleg ymhellach.
- ariannu buddsoddiad cyfalaf parhaus.

Dangosyddion Perfformiad

Mae'r Coleg yn defnyddio ystod o ddangosyddion perfformiad allweddol i fonitro ei berfformiad ariannol. Defnyddir data meincnodi cenedlaethol hefyd, lle bo ar gael

Mae'r canlyniadau ar gyfer 2022/23 fel a ganlyn:

Categori Dangosydd Perfformiad Allweddol	Dangosydd Perfformiad	Targed 2022/23	Gwirioneddol 2022/23
Perfformiad	EBITDA fel % o Gyfanswm yr Incwm	>/=5.0%	9.07%
Perfformiad	Gwarged gweithredu wedi'i addasu fel % o incwm wedi'i addasu	>/=1%	5.02%
Perfformiad	Tâl fel % o gyfanswm yr incwm (ac eithrio FRS 102)	<64%	63.29%
Perfformiad	Tâl fel % o gyfanswm yr incwm (gan gynnwys is-gontractwyr) ac eithrio FRS102	<65%	65.29%
Perfformiad	Incwm grant AB nad yw'n rheolaidd fel % o gyfanswm yr incwm	>40%	44.86%
Diddyledrwydd	Diwrnodau arian parod mewn llaw wedi'i addasu	>60	137.10
Diddyledrwydd	Y gymhareb gyfredol wedi'i haddasu	>/=1.60	2.81
Diddyledrwydd	Cynhyrchu arian parod	>/=5%	7.79%
Ailfuddsoddi	Gwariant rhaglen gyfalaf fel % o gyfanswm yr incwm	>/=5%	8.74%
Gerio	Benthyca fel % o gyfanswm yr incwm	<20%	9.53%

Cynhelir hunan asesiad blynyddol o iechyd ariannol y Coleg ochr yn ochr â diweddaru'r strategaeth ariannol a'r rhagfynegiadau ariannol. Asesir categoreiddiad iechyd ariannol y Coleg fel 'Rhagorol'.

SEFYLLFA ARIANNOL**Canlyniadau ariannol**

Cynhyrchodd y Coleg EBITDA yn y flwyddyn o £7,615,000 (o'i gymharu ag EBITDA o £9,357,000 yn 2021/22), gyda chyfanswm incwm o £83,918,000 (2021/22 – £81,624,000).

Dyma grynodeb o berfformiad ariannol y Coleg yn 2022/2023:

	2022/23
	£'000
Incwm	83,918
Didymu: Gwariant	82,219
Gwarged/(diffyg) am y flwyddyn	1,699
Staffio : Costau Pensiwn FRS102	1,590
Cyfradd Ilog : Costau Pensiwn FRS102	862
Costau Ailstrwythuro	59
Dibrisiant	5,122

Llog sy'n Daladwy	589
Rhyddhau Grantiau Cyfalaf Gohiriedig	(1,978)
Llog Eraill Derbyniadwy	(328)
EBITDA	7,615
EBITDA fel % o Gyfanswm yr Incwm	9.07%

Mae materion geowleidyddol a ddaeth i'r amlwg yn gynharach yn 2022 wedi cyfrannu at argyfwng costau byw, sydd wedi arwain at gynydd sylweddol mewn costau traul, tanwydd ac ynni. Mae cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru wedi gwrthbwysu rhywfaint o effaith y cynnydd mewn costau nwyddau traul. Roedd y Coleg ym flwyddyn olaf cytundeb ynni pris sefydlog yn ystod 2022/23 ac felly ni chafodd y cynnydd mewn prisiau ynni unrhyw effaith yn ystod y flwyddyn ariannol hon.

Roedd y balansau arian parod (yn cynnwys adneuron tymor byr) ar 31 Gorffennaf 2023 yn £31,521,000 (o'i gymharu â £25,335,000 ar 31 Gorffennaf 2022). Bwriad Strategaeth Ariannol y Coleg yw cronni cronfeydd a balansau arian parod er mwyn creu cronfa argyfwng er mwyn ail-fuddsoddi yn y dyfodol.

Roedd yr ychwanegiadau at yr asedau sefydlog diriaethol yn ystod y flwyddyn yn £7,335,000. Cafodd hyn ei rannu rhwng tir ac adeiladau a oedd yn £5,816,000 (asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu) a chyfarpar a oedd yn £1,519,000.

Mae'r rhwymedigaethau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi gostwng £22.483 miliwn yn ystod y flwyddyn. Mae'r rhagdybiaethau actiwaraid, o'u cymharu â'r rhagdybiaethau a fabwysiadwyd ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol, yn adlewyrchu'r sefyllfa ganlynol:

Mae'r risg y bydd effaith y pandemig a materion geowleidyddol yn effeithio ar ffactorau economaidd megis priso asedau, marchnadoedd arian cyfred, cyfraddau llog a chyfraddau chwyddiant yn parhau i fod yn uchel. Gan fod y ffactorau hyn yn cael eu defnyddio i lywio cyfrifiadau actiwaraid IAS o ran asedau a rhwymedigaethau, gallai hyn gael effaith ar gyfrifo'r diffyg pensiwn yn y dyfodol.

Strategaeth Ariannol

Mae'r Coleg yn cydnabod ei fod yn gweithredu mewn amgylchedd o gyllid cyhoeddus heriol a thwf economaidd isel, felly mae'r angen am gynllunio ariannol sefydlog a darbodus yn hanfodol i sicrhau y bydd yn gallu cyflawni ei gynlluniau strategol a gweithredol. Mae Strategaeth Ariannol y Coleg yn canolbwyntio ar:

- **Adroddiadau Ariannol**

Mae datblygu a monitro'r Strategaeth Ariannol yn hanfodol i allu'r Coleg i gynnal diddyledrwydd y Coleg, cynhyrchu digon o arian i sicrhau ariannu gweithgareddau parhaus ac i sicrhau bod arian ar gael ar gyfer buddsoddi. Mae angen system adrodd briodol i fonitro gweithredu'r Strategaeth Ariannol. Bydd y Coleg yn:

Cyflwyno adroddiad bob tymor sy'n adolygu'r sefyllfa ariannol ac yn cynnwys sylwadau am effaith y canlyniadau a'r rhagfynegiadau ar y Strategaeth Ariannol. Bydd yr adroddiad yn cynnwys:

- Cyfrif Incwm a Gwariant, gan gynnwys sylwadau ar y perfformiad hyd yma yn erbyn y gyllideb wreiddiol a rhagfynegiad o ganlyniad y flwyddyn ariannol;
- mantolen; a
- Rhagfynegiad Llif Arian treigl 12 mis.

Bydd y Corff Llywodraethu hefyd yn asesu'r tair ffurflen ariannol y mae'r Coleg yn eu cyflwyno bob blwyddyn:

- datganiadau ariannol wedi'u harchwilio,
- rhagfynegiad ariannol a strategaeth ariannol ar gyfer y Cynllun Strategol,
- y ffurflen canol y flwyddyn.

Byddwn yn parhau i wella rheolaeth ariannol trwy gynhyrchu cyfrifon rheoli bob mis, yn cynnwys cyfrif incwm a gwariant, mantolen, rhagfynegiad llif arian treigl 12 mis, gwariant cyfalaf, dangosyddion perfformiad ariannol, gwybodaeth staffio a gwybodaeth gyllido (yn cynnwys cynlluniau).

Bydd cyflwyno adroddiadau cynnydd yn ffurfiol fel hyn yn rhoi fframwaith priodol i fonitro gweithredu'r Strategaeth Ariannol.

- **Hyfywedd Ariannol**

Bydd y Coleg yn sicrhau iechyd ariannol trwy reoli yn effeithiol, yn effeithlon ac yn ymatebol. Bydd y Coleg yn defnyddio technegau cynllunio, monitro a rheoli risg cadarn i sicrhau hyfywedd ariannol.

Penderfynwyd ar lefel yr EBITDA fel yr isafswm sy'n angenrheidiol i gynnal gweithrediadau yn y dyfodol a chynlluniau buddsoddi yn y dyfodol, wrth ddarparu hyblygrwydd digonol i ymdopi â chynllunio ar gyfer argyfwng yn unol â'r dulliau rheoli risg.

Bydd y Coleg yn targedu EBITDA flwyddyn ar ôl blwyddyn sy'n cynrychioli dros 5% o gyfanswm yr incwm. Fodd bynnag, ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24 mae Llywodraethwyr wedi cymeradwyo gostyngiad i gyfateb i neu fwy na 3%. Mae EBITDA yn fesur o broffidoldeb gweithredu'r Coleg, ac mae'n ddangosydd da o'r gallu i gynhyrchu arian.

- **Stiwardiaeth a Defnyddio Adnoddau**

Bydd y Coleg yn sicrhau bod ei adnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithiol, yn effeithlon ac yn ddarvoudus i gynnal iechyd ariannol ac i gynorthwyo gyda chyflwyno profiad o ansawdd uchel i ddsygwyr. Bydd y Coleg yn:

- cynnal rheolaeth gyllidebol effeithiol a system adroddiadau sy'n rheoli'r holl gostau yn dynn,
- sicrhau proses ddyrannu adnoddau sy'n ceisio gwella safonau cyflenwi gwasanaethau rheng flaen,
- sicrhau bod blaenoriaethau strategol yn cael eu hintegreiddio'n llawn i gyd yn cael eu rheoli'n effeithiol,
- cynnal system rhestr eiddo effeithiol i sicrhau bod yr asedau i gyd yn cael eu rheoli'n effeithiol,
- paratoi cyfrifon rheoli misol, sy'n nodi'r gwir wariant, rhagfynegiad wedi'i broffilio ac amrywiannau.

- **Hylifedd**

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd hanfodol rheoli ei asedau hylifol yn effeithiol a bydd yn cynnal llif arian cadarnhaol drwy gydol y flwyddyn i'w alluogi i dalu costau gweithredu. Bydd y Coleg yn:

- sicrhau bod rhagamcaniadau llif arian yn cael eu cynhyrchu yn fisol drwy gydol y flwyddyn gan nodi unrhyw ddiffygion posibl yn y sefyllfa ariannol,
- targedu mewnlif arian flwyddyn ar ôl blwyddyn o'i weithgareddau gweithredu,
- cynnal balans arian mewn llaw heb fod dim llai na lefel 60 diwrnod o wariant,
- sicrhau bod trefniadau priodol ar waith i gael cyllid allanol lle bo angen hynny, i ddiogelu hylifedd ariannol mewn ffordd systematig ac wedi'i chynllunio,
- buddsoddi cronfeydd gwarged yn unol â Pholisi Rheoli Trysorlys y Coleg, sy'n anelu at wneud y gorau o adenillion wrth gyfyngu ar y risgiau.

- **Buddsoddiad Cyfalaf**

Bydd rhaglen gyfalaf fanwl, yn cynnwys lefelau gwariant a gynlluniwyd a ffynonellau ariannu arfaethedig, yn cael ei chyflwyno i'r Corff Llywodraethu gyda'r rhagfynegiadau ariannol. Bydd y Strategaeth Ariannol yn anelu at gynnal gwariant rhaglen gyfalaf gyfartalog flynyddol y Coleg yn 5% o gyfanswm yr incwm blynyddol. Bydd hyn yn sicrhau bod digon o fuddsoddi yn ystadau'r Coleg a datblygu technolegau i gyflawni nodau strategol y Coleg.

- **Arloesedd a Hyblygrwydd**

Bydd y Coleg yn chwilio am ffynonellau incwm eraill i leihau ei ddibyniaeth ar incwm grant gan Lywodraeth Cymru. Bydd y Coleg yn:

- anelu at gael cymaint o incwm arall ag y bo modd, gan sicrhau bod isafswm o 40% o gyfanswm yr incwm blynyddol yn cael ei sicrhau o ffynonellau grantiau addysg bellach nad ydynt yn cael eu dyrannu'n rheolaidd,
- cynyddu gweithgareddau fel adennill costau llawn, cyllido AU, ffioedd rhyngwladol, Y Gronfa Ffyniant Gyffredin a phrosiectau eraill,
- defnyddio ystâd a chyfleusterau'r Coleg yn y modd gorau i gynhyrchu ffrydiau incwm ychwanegol.

Bydd ehangu craidd incwm y Coleg fel hyn yn osgoi adwaith ac amhariad gweithrediadol posibl oherwydd gorddibyniaeth ar newidiadau cyllid penodol.

- **Priodoldeb**

- Bydd y Coleg yn cydymffurfio'n effeithiol â phob gofyniad statudol a gorfodol i gyflwyno adroddiadau ariannol a gofynion gweithdrefnol. Bydd prosesau a systemau cydymffurfio ariannol yn parhau i gael eu hymgorffori yn y Coleg a bydd y systemau rhoi cyngor ac arweiniad ariannol yn cael eu datblygu a'u gwella ymhellach.

- **Gwerth am Arian**

Mae'r Coleg yn cydnabod ei gyfrifoldeb i sicrhau gwerth am arian yn ei holl weithgareddau ac mae wedi ymrwymo i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd fel rhan o'i Strategaeth Ariannol. Er mwyn cyflawni gwerth da am arian bydd y Coleg yn:

- cynnal astudiaethau gwerth am arian ar feysydd allweddol,
- meincnodi gweithgareddau'r Coleg yn erbyn sefydliadau tebyg eraill lle y bo'n briodol,
- hyrwyddo diwylliant o wella parhaus,
- dangos yn weithredol i arsylwyr mewnol ac allanol ein bod yn ceisio cyflawni gwerth am arian yn yr holl weithgareddau,
- sicrhau bod y staff i gyd yn sylweddoli bod ganddynt rwymedigaeth i sicrhau gwerth am arian ar gyfer y Coleg fel rhan o'u gweithgarwch arferol.

- **Buddsoddi**

Trwy ei Bolisi Rheoli Trysorlys, bydd y Coleg yn defnyddio ei adnoddau i gael yr enillion gorau yn y tymor byr, canolig a hir. Bydd y Coleg yn sicrhau ei fod yn defnyddio'r cyfleusterau sydd ar gael iddo i:

- gael yr enillion gorau, yn erbyn y proffiliau risg cytunedig,
- lleihau costau cyllido ac ymrwymadau parhaus,
- cadw cronfeydd ariannol wrth gefn digonol, ar lefel dim llai na 60 diwrnod o weithgaredd masnachu.

- **Cydymffurfio**

Bydd y Coleg yn cydymffurfio'n effeithiol â phob gofyniad statudol a gorfodol i gyflwyno adroddiadau ariannol a gofynion gweithdrefnol. Bydd prosesau a systemau cydymffurfio ariannol yn parhau i gael eu hymgorffori yn y Coleg a bydd y systemau rhoi cyngor ac arweiniad ariannol yn cael eu datblygu a'u gwella ymhellach.

- **Polisiâu ac amcanion trysorlys**

Rheolaeth trysorlys yw rheoli llif arian y Coleg, ei drafodion bancio, y farchnad arian a'r farchnad gyfalaf; rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r gweithgarwch hynny yn effeithiol ac anelu am y perfformiad gorau posibl sy'n gyson â'r risgiau hynny. Mae gan y Coleg Bolisi Rheoli Trysorlys ar wahân.

- **Llifau Arian a Hylifedd**

Ar gyfer 2022/23 roedd gan y Coleg fewnlif arian gweithredol cadarnhaol o £6,540,000 (2021/22 £8,968 mil). Deilliodd y perfformiad rhesymol gryf hwn o reoli adnoddau hylifol.

Cyfrifwyd cyfanswm benthyciadau'r Coleg a'i ymagwedd tuag at gyfraddau llog i sicrhau 'clustog' rhesymol rhwng cyfanswm cost gwasanaethu'r ddyled a'r llif arian gweithredu. Rhagorwyd yn gyfforddus ar y terfyn hwn yn ystod y flwyddyn.

- **Polisi Cronfeydd wrth Gefn**

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd cronfeydd wrth gefn i sefydlogrwydd ariannol unrhyw sefydliad, ac mae'n sicrhau bod cronfeydd wrth gefn digonol i gefnogi gweithgareddau craidd y Coleg. Ar ddyddiad y fantolen mae'r cronfeydd wrth gefn Incwm a Gwariant yn £77,011,000 (2022 £51,193,000). Bwriad y Gorfforaeth yw cynyddu'r cronfeydd wrth gefn yn ystod oes y cynllun strategol trwy gynhyrchu proffidioldeb gweithredol blynyddol.

DATBLYGIAD A PHERFFORMIAD CYFREDOL AC I'R DYFODOL

Nifer y Dysgwyr

Yn 2022/23 roedd dyraniad y Coleg ar gyfer darpariaeth brif ffrwd Addysg Bellach (yn cynnwys yr holl godiadau cydnabyddedig) yn £44,706,636 (2021/22 £42,817,945).

Yn 2022/23 darparodd y Coleg gyfleoedd i:

- 5,900 o ddysgwyr astudio cyrsiau llawn amser
- 5,000+ o ddysgwyr astudio'n rhan-amser
- 475 o ddysgwyr astudio cyrsiau addysg uwch
- 1,000+ o ddisgyblion ysgol 14-19 oed astudio cyrsiau cyswllt dysgu rhan-amser
- 1,450 o ddysgwyr Cymraeg i Oedolion

Datblygiadau cwricwlwm

Mae'r cwricwlwm yng Ngholeg Cambria yn parhau i ddatblygu i ddiwallu anghenion y rhanddeiliaid, sy'n cynnwys y blaenoriaethau allweddol a nodwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Coleg yn datblygu ei gynlluniau cwricwlwm i sicrhau ei fod yn bodloni blaenoriaethau lleol a rhanbarthol trwy ddefnyddio gwybodaeth fanwl am y farchnad lafur, gan gynnwys cydweithio'n agos â Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru i ganfod gofynion cyfredol ac i'r dyfodol.

Mae Coleg Cambria yn canolbwyntio'n gadarn ar gynorthwyo dysgwyr i gael gwaith mewn galwedigaethau a diwydiannau sydd ar gael fel cyfleoedd iddynt yn y blynyddoedd i ddod, yn ogystal â phartneriaethau cadarn gyda diwydiant a phrifysgolion. Mae'r partneriaethau hyn yn cael eu defnyddio i ddatblygu cyfleoedd dilyniant i raglenni Addysg Uwch galwedigaethol perthnasol i gefnogi'r blaenoriaethau economaidd ac anghenion ein dysgwyr ac i ymateb i ddatblygiadau rhanbarthol.

Mae'r Coleg yn cynnig mynediad at ystod lawn o ddarpariaeth. Mae'n darparu ystod eang o raglenni ar gyfer disgyblion blwyddyn 10 ac 11, fel rhan o raglenni cysylltiadau ysgol ac mae'n cynorthwyo ysgolion uwchradd lleol i gynnig pynciau TGAU a llwybrau galwedigaethol na fyddent ar gael fel arall. Mae'r Coleg yn parhau i weithio mewn partneriaeth â'r ysgolion cyfrwng Cymraeg lleol i ddatblygu cyfleoedd fel bod dysgwyr yn gallu cael addysg alwedigaethol drwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal â datblygu darpariaeth ei gwricwlwm ei hun i ehangu'r cyfleoedd dwyieithog.

Mae dysgwyr yn cael cynnig cyfleoedd priodol i wella eu sgiliau Cymraeg, gan gynnwys dysgu, asesu a defnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol. Mae anghydraddoldebau digidol a'r rhwystrau i ddysgwyr agored i niwed yn cael eu hystyried wrth gynllunio a chyflwyno dysgu. Paratowyd deunyddiau dysgu a dulliau cyflwyno ar-lein, gyda'r gallu i newid ar-lein yn llawn/yn rhannol yn ôl yr angen.

Mae'r Coleg yn parhau i weithio tuag at ei strategaeth o ddatblygu Canolfannau Rhagoriaeth ac i Goleg Cambria mae hyn yn golygu canoli darpariaeth i un safle lle gallwn fuddsoddi mewn darpariaeth ffisegol ragorol. Gall hyn gynnwys technolegau newydd a rhai'r dyfodol, gall ddarparu addysgu a dysgu ardderchog, datblygu cysylltiadau a chyflogwyr ar gyfer gwaith ac ymchwil, cefnogi cwricwlwm eang ac uchelgeisiol. Gall ddarparu integreiddiad y Gymraeg drwyddi draw, a datblygu cysylltiadau rhyngwladol fel llwyddiant World Skills ac ymateb i ofynion sgiliau lleol a chenedlaethol yn y dyfodol.

Mae'r gwaith wedi dechrau ac yn mynd yn dda ar gyfer ein Hwb Therapiau a Gofal Iechyd newydd ar safle lâl a Hwb Amaethyddol newydd yn Llysfasi a fydd yn cael ei gwblhau yn ystod 2024.

Rydym yn parhau i ddatblygu ein rhaglenni i fodloni anghenion dysgwyr gydag anawsterau dysgu, gan ehangu'r ystod o raglenni penodol i'r sector niwroamrywiol i ddysgwyr ar y sbectrwm awtistiaeth.

Perfformiad taliadau

Mae'r Ddeddf Talu Dyledion Masnachol yn Hwyr (Llog) 1998 yn ei gwneud yn ofynnol i golegau, yn niffyg cytundeb i'r gwrthwyneb, dalu cyflenwyr sy'n darparu nwyddau neu wasanaethau o fewn 30 diwrnod i naill ai'r dyddiad eu derbyn neu ddyddiad yr anfoneb. Yn ystod y cyfnod cyfrifyddu o 1 Awst 2022 i 31 Gorffennaf 2023, y diwrnod credyd cyfartalog a gymerwyd oedd 17 diwrnod (20 diwrnod 2021/22) a thalwyd 95% o anfonebau o fewn 30 diwrnod. Ni fu'n rhaid i'r Coleg dalu costau llog taliadau hwyr ar gyfer y cyfnod hwn.

Y Gymraeg a darpariaeth cyfrwng Cymraeg/dwyieithog

Mae Coleg Cambria yn falch o fod yn goleg dwyieithog. Mae gan y Gymraeg statws iaith swyddogol yng Nghymru, ac felly caiff ei thrin yn gyfartal â'r Saesneg. Mae'r Coleg yn dilyn y safonau sydd wedi eu gosod gan Gomisiynydd y Gymraeg. Mae'r safonau yn set o ofynion cyfreithiol sy'n ceisio gwella'r gwasanaeth dwyieithog y gall pobl Cymru ddisgwyl ei gael gan nifer o gyrff cyhoeddus a statudol, gan gynnwys Coleg Cambria. Mae'r safonau yn gosod ein cyfrifoldebau yn glir o ran darparu gwasanaethau dwyieithog ac yn cael eu rhannu i'r categorïau canlynol:

- darparu gwasanaethau
- llunio polisïau
- gweithredol
- cadw cofnodion

Mae'r Coleg yn cyhoeddi Hysbysiad Cydymffurfio ac "Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg" ar ei wefan.

Cynaliadwyedd

Mae'r Coleg wedi ymrwmo i Siarter Gynaliadwyedd Llywodraeth Cymru, i ddangos ymrwymiad i hyrwyddo ac i gyflwyno llesiant drwy benderfyniadau a gweithrediadau drwy:

- sicrhau bod pob penderfyniad yn hyrwyddo llesiant cynaliadwy pobl (gan gynnwys cyflogeion) a chymunedau, ac nad ydynt yn hyrwyddo datrysiadau tymor byr a fydd yn parhau i'n caethiwo i batrymau a ffyrdd o fyw anghynaliadwy;
- sicrhau bod pob penderfyniad yn ystyried yn llawn, ac yn integreiddio'n llawn lle bo hynny'n bosibl, y gwahanol ganlyniadau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol a geisir; ac
- ymgysylltu â'r bobl a'r cymunedau hynny a fydd yn cael eu heffeithio gan y penderfyniadau hyn, a'u cynnwys, fel bod gweithio mewn partneriaeth ar gyfer datblygu cynaliadwy yn dod yn rhan annatod o'r ffordd yr ydym yn gweithio.

Mae'r Coleg wedi ymrwmo i weithio tuag at sero carbon net erbyn 2030 yn unol ag uchelgeisiau Llywodraeth Cymru ar gyfer Cymru garbon niwtral.

Mae hyn yn cyd-fynd â rhwymedigaethau'r Coleg i ymgorffori Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang yn y cwricwlwm a gweithgareddau'r Coleg.

Gofynion Adrodd Symlach ar Ynni a Charbon (SECR)

Mae Coleg Cambria yn parhau i ymrwmo i leihau effeithiau amgylcheddol ein gweithrediadau ac rydym yn gosod nodau ac amcanion er mwyn gwella ein perfformiad amgylcheddol. Byddwn yn adolygu ein perfformiad yn erbyn y nodau a'r amcanion hyn. Mae'r adroddiad hwn yn nodi meincnodau perfformiad cychwynnol a chamau gweithredu sydd ar y gweill i fonitro a gwella effeithiau amgylcheddol ein gweithrediadau.

Cynnydd hyd yma

Mae'r camau sydd wedi'u cymryd i wella effeithlonrwydd ynni wedi'u gosod isod. Hyd yma mae'r Coleg wedi cyflawni'r gwelliannau a'r mentrau canlynol:

Goleuo LED

Rydym wedi newid y rhan fwyaf o ffitiadau golau yn llwyddiannus i fod yn rhai LED. Bydd y goleuadau LED ar y pum safle yn arwain at leihad o 50%-65% yn y trydan a ddefnyddir ar gyfer goleuadau yn y blynyddoedd i ddod ar bob safle'r Coleg.

Rydym hefyd wedi hyrwyddo ymgyrchoedd "diffodd" ar benwythnosau a thros gyfnodau gwyliau i leihau'r trydan rydym yn ei ddefnyddio.

Gwelliannau gwresogi

Gwnaed gwaith ychwanegol i'r system wresogi i wella'r gwresogi yn rhannau oerach safle Glannau Dyfrdwy lle'r oedd angen am nifer sylweddol o wresogyddion trydan cludadwy yn y gorffennol. Dylai hyn arwain at ddefnyddio llai o drydan yn y dyfodol.

Paneli solar

Mae dros 1,200 o Baneli Solar PV a Phaneli Thermol Solar ar y pum safle ar hyn o bryd, gan gynhyrchu 16% o ddefnydd trydanol cyffredinol y Coleg. Ar hyn o bryd rydym yn asesu dichonoldeb cynyddu paneli solar yn un o'n prif safleoedd yn Wrecsam (lâl).

Casglu dŵr glaw

Ar hyn o bryd mae'r Coleg yn casglu dŵr glaw ar y safleoedd canlynol:

- Glannau Dyfrdwy - Adeiladu Chweched Glannau Dyfrdwy
- Glannau Dyfrdwy - Craidd Dysgu
- Lloneurgain - Parth Dysgu
- Lloneurgain - Canolfan Gofal Anifeiliaid Bach

Mae'r systemau a ddefnyddir yn casglu dŵr glaw, yr ydym yn ei ddefnyddio ar gyfer cyfleusterau fflysiso toiledau. Mae hyn yn lleihau ein galw am ddŵr tariff prif gyflenwad ac ein hól troed carbon. Mae hyn yn cynrychioli tua 21% o gyfanswm y defnydd o ddŵr.

Monitro ynni

Mae'r Coleg yn buddsoddi mewn monitro defnydd ynni nwy, trydan a dŵr o bell. Mae hyn wedi darparu gwybodaeth i alluogi dadansoddi data defnyddio ac i allu gweithredu'n syth i atal colli dŵr petai gollyngiad.

Ffynonellau gwresogi eraill

Mae technolegau gwresogi ffynhonnell aer wedi'u gosod ar draws y pum safle gan gynnwys lâl, Ffordd y Bers, Glannau Dyfrdwy, Llysfasi a Llaneurgain. Mae system wresogi ffynhonnell daear wedi'i gosod yn adeilad Parth Dysgu safle Llaneurgain. Hefyd rydym wedi diweddarau systemau dŵr poeth, wedi gwella'r offer cyfnewid gwres i leihau dibyniaeth ar ffynonellau sy'n cael eu pweru gan nwy, ac wedi disodli pibellau sy'n methu a lagio cysylltiedig i wella effeithlonrwydd trosglwyddo gwres.

Lleihau teithiau yn y car

Mae'r Coleg yn gweithredu rhestr rhannu car ac mae staff yn cael eu hannog i rannu teithiau car i'r gwaith a rhwng safleoedd. Bydd hyn yn cael ei hyrwyddo yn rhagor dros y flwyddyn academaidd nesaf. Hefyd rydym yn hyrwyddo defnyddio MS Teams, Google Meet a phlatfformau cynadledda fideo eraill ffordd arall yn hytrach na theithio o safle i safle.

Cerbydau'r Coleg

Mae'r Coleg wedi buddsoddi mewn cerbyd trydan i gludo'r post mewnol rhwng ein safleoedd. Bydd hyn yn helpu i leihau milltired cerbydau petrol/diesel wrth symud ymlaen.

Gwefru cerbydau trydan

Mae'r Coleg yn darparu manau gwefru cerbydau trydan i staff, dysgwyr ac ymwelwyr eu defnyddio. Mae gwefru'n digwydd trwy ap, y mae defnyddwyr yn ei lawrlwytho, ac mae'r Coleg yn casglu costau'r ynni gan y cwmni perthnasol.

Cynllun beicio i'r gwaith

Mae'r Coleg yn cynnig cynllun aberthu cyflog beicio i'r gwaith, sy'n agored i'r holl staff. Mae'r cynllun beicio i'r gwaith yn rhan o Gynlluniau Cludiant Gwyrdd y Llywodraeth, sydd â'r nod o leihau tagfeydd ar y ffyrdd, gwella iechyd y genedl a chael effaith gadarnhaol ar yr amgylchedd.

Prosiectau amgylcheddol/bioamrywiaeth

Mae'r Coleg wedi creu coetir newydd ar ein safle yn Llaneurgain gyda 400 o goed wedi'u plannu ym mis Tachwedd 2021 a 400 arall wedi'u harchebu ac i fod i gael eu plannu ym mis Tachwedd 2023.

Ardaloedd 'Caru Gwenyn'

Mae gan y Coleg statws achrediad 'Caru Gwenyn'. Yn ystod y flwyddyn, crëwyd manau blodau gwyllt ychwanegol ar flaen safle Glannau Dyfrdwy a safle Ffordd y Bers. Bu'r Coleg yn rhan o ymgyrch "No Mow May" ar ei holl safleoedd a darganfuwyd nifer o degeirianau gwenyn prin ar safleoedd Glannau Dyfrdwy a Llaneurgain.

Grŵp Cynaliadwyedd

Mae gan y Coleg grŵp cynaliadwyedd sy'n cyfarfod bob tymor. Mae'r grŵp wedi cynhyrchu cynllun gweithredu, sy'n cael ei adolygu a'i fonitro'n rheolaidd ac sy'n cwmpasu nifer o fentrau dysgwyr.

Mae gan y Coleg rôl Swyddog Myfyrwyr ar gyfer yr Amgylchedd (Swyddog Amgylcheddol) sy'n cael ei recriwtio'n flynyddol. Mae'r Swyddog Myfyrwyr yn gyfrifol am weithio gyda Swyddogion Hawliau eraill ac yn helpu i gydlynu gweithgareddau a grwpiau amgylcheddol, ecolegol a chynaliadwyedd ar draws pob safle. Gellir gwahodd y Swyddog Myfyrwyr hefyd i gymryd rhan mewn grwpiau cynghori tymhorol perthnasol fel cynrychiolydd Myfyrwyr.

Nodau ar gyfer 2023/24

Mae'r Coleg wedi recriwtio arbenigwr cynaliadwyedd ar gontract cyfnod penodol o 12 mis i sicrhau ein bod yn parhau ar ein taith i wella cynaliadwyedd, bioamrywiaeth a lleihau allyriadau carbon.

Rydym yn datblygu dau brosiect adeiladu cyfalaf newydd ar ein safleoedd lâl a Llysfasi. Prosiect Llysfasi fydd ein Hadeilad Carbon Niwtral cyntaf. Dechreuodd lâl (Cam 2) y cam adeiladu ar ddechrau mis Medi 2022 gyda chyfnod adeiladu arfaethedig o 92 wythnos. Mae ein prosiect Llysfasi wedi cwblhau ei gam gwaith galluogi gyda dyddiad dechrau adeiladu arfaethedig yn hydref 2023. Mae'r ddau brosiect wedi'u llunio i gyflawni'r raddfa 'rhagorol' BREEAM.

Rydym wedi cael adroddiad gan Lywodraeth Cymru (Y Gwasanaeth Ynni) ar y defnydd o ynni yn adeiladau'r Coleg gydag argymhellion ar ddod yn garbon niwtral erbyn 2030. Bydd yr adroddiad hwn yn ein helpu i lunio cynllun carbon niwtral, a gaiff ei ddatblygu ar sail yr adroddiad. Rydym yn ystyried dichonoldeb rhagor o baneli solar a phwmp gwres ffynhonnell aer ar safle lâl.

Mae'r Coleg yn aelod o'r 'Crescent Purchasing Consortium' (CPC), sy'n gonsortium caffael sy'n eiddo i'r sector AB sy'n canolbwyntio ar ymwreiddio caffael cynaliadwy a moesegol ym mhopeth a wnânt. Gwnânt hyn drwy roi polisïau a strategaethau ar waith sy'n dangos eu hymrwymiad i gynnwys cynaliadwyedd yn y gweithgareddau caffael a'r gwasanaethau y maent yn eu cynnig i'w haelodau.

Mae Coleg Cambria wedi ymrwmo i wneud cais a gwneud defnydd o unrhyw gyllid grant a fydd ar gael gan Lywodraeth Cymru yn y dyfodol.

Defnydd Ynni

Dyma'r data defnyddio ynni ar gyfer 2022/2023:

2022/23	Ffordd y Bers	Glannau Dyfrdwy	Llysfasi	Llaneurgain	lâl	CYFANSWM
Trydan	331,777	2,008,984	418,281	321,282	1,362,751	4,443,075
Nwy	470,196	2,611,069		426,821	1,894,127	5,402,213
Olew Gwresogi			244,787			244,787
LPG			145,438			145,438
Solar PV	22,408	63,106	8,067	50,563	134,910	279,054
	824,381	4,683,159	816,573	798,666	3,391,788	10,514,567
Solar PV wedi'i Allforio			-2,274			-2,274
Cyfanswm a ddefnyddiwyd KWH	824,381	4,683,159	814,299	798,666	3,391,788	10,512,293

Mae'r tabl canlynol yn manylu ar ddefnydd ynni'r Coleg ar gyfer blwyddyn ariannol 2021/22, er dibenion cymharu.

2021/22	Ffordd y Bers	Glannau Dyfrdwy	Llysfasi	Llaneurgain	lâl	CYFANSWM
Trydan	362,631	1,985,540	492,498	442,988	1,514,995	4,798,652
Nwy	508,786	3,047,312		675,399	1,942,487	6,173,984
Olew Gwresogi	-	-	771,021	-	-	771,021
LPG	-	-	179,684			179,684
Solar PV	21,693	67,993	9,039	60,775	132,082	291,582
	893,110	5,100,845	1,452,242	1,179,162	3,589,564	12,214,923
Solar PV wedi'i Allforio			-3,407			-3,407
Cyfanswm a ddefnyddiwyd KWH	893,110	5,100,845	1,448,835	1,179,162	3,589,564	12,211,516

Yn seiliedig ar y tablau uchod, mae'n amlwg ein bod yn ystod y flwyddyn wedi lleihau'n sylweddol yr ynni rydym yn ei ddefnyddio ar draws pob safle/math o danwydd o gyfanswm o 1,669,223 Kilowatt Hours (KWH). Mae hyn yn unol â'n cynllun i leihau'r ynni rydym yn ei ddefnyddio dros y blynyddoedd nesaf er dibenion ariannol a chynaliadwyedd.

Cludiant

Yn 2022/23, teithiodd ein staff 472,022 o filltiroedd (344,940 yn 2021/22) ar fusnes y Coleg gan ddefnyddio eu cerbydau eu hunain, sy'n gynydd o 127,082 o filltiroedd o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae hyn yn gynydd yn nifer y milltiroedd a deithiwyd o gymharu â'r flwyddyn flaenorol a gellir ei egluro gan fod cyfyngiadau COVID-19 wedi effeithio ar ran o'r flwyddyn flaenorol.

Teithiodd fysiau mini a cherbydau eraill y Coleg 84,798 o filltiroedd ychwanegol (74,800 yn 2021/22). Fe wnaeth y Coleg logi nifer o gerbydau yn ystod y flwyddyn, ac mae'r niferoedd wedi'u mesur yn ôl sawl litr o danwydd a ddefnyddiwyd. Roedd y Coleg yn berchen ar ddau gerbyd trydan yn ystod y flwyddyn ac roedd cyfanswm y milltiroedd yn 7,505 (8,366 yn 2021/22). Mae'r defnydd o gerbydau trydan wedi'i eithrio o'n hallyriadau CO2 trafndiaeth (t) gan fod hyn eisoes wedi'i gynnwys yn ein defnydd o drydan yng Nghwmpas 1.

Mae trafndiaeth yn cyfateb i'r allyriadau CO2 canlynol:

	Allyriadau CO2 (t)	
Teithiau busnes mewn cerbydau sy'n eiddo i'r gweithwyr	125.33	(97.85 2021/22)
Cludiant personol	31.15	(27.61 2021/22)
Cerbydau llog	3.45	(5.59 2021/22)

Mae gennym bellach fannau gwefru cerbydau trydan ar bob un o'n pum safle ar ôl gosod gwefrwyr cerbydau trydan ychwanegol yn ein safleoedd yn Ffordd y Bers, Iâl a Llaneurgain dros y deuddeg mis diwethaf.

Adroddiadau SECR ar gyfer Corfforaethau Coleg

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi defnydd ynni blynyddol y Coleg yn y DU (mewn KWh) o ran nwy, trydan a brynwyd, tanwydd trafndiaeth a'r allyriadau nwyon tŷ gwyrdr cysylltiedig (mewn tunelli o garbon deuocsid cyfwerth, CO2e).

Defnydd ynni blynyddol Coleg Cambria yn y DU am y cyfnod 1 Awst i 31 Gorffennaf	2022/23	2021/22
Defnydd o ynni a ddefnyddir i gyfrifo allyriadau (kWh)	10,704,201	12,662,630
Dadansoddiad o'r defnydd o ynni (kWh) (dewisol):		
Nwy	5,402,213	6,173,984
Trydan	4,443,075	4,798,652
Tanwydd cludiant	582,133	451,114
Olew Gwresogi	244,787	771,021
LPG	145,438	179,684
Solar PV	276,780	288,175
Allyriadau cwmmpas 1 mewn tunelli metrig CO2e		
Defnydd o nwy	972	1,111
Olew Gwresogi	245	771

LPG	145	180
Cludiant personol	31	28
Cyfanswm cwmpas 1	1,394	2,090
Allyriadau cwmpas 2 mewn tunelli metrig CO2e		
Trydan a brynwyd	977	984
Allyriadau cwmpas 3 mewn tunelli metrig CO2e		
Teithiau busnes mewn cerbydau sy'n eiddo i'r gweithwyr	131	103
Cyfanswm allyriadau gros mewn tunelli metrig CO2e	2,502	3,177
Cymarebau arddwysedd		
Tunelli CO2e fesul aelod o staff	1.75	2.32

Wrth gymharu 2022/23 gyda'n blwyddyn gyntaf o ddatgelu (2021/22), gallwn gadarnhau'r canlynol:

Mae cymhareb dwyster y Coleg (a fesurir fel tunelli CO2e fesul aelod o staff) wedi gwella o 2.32 i 1.75. Mae hyn yn bennaf oherwydd gostyngiad yn ein defnydd o ynni rhwng 2021/22 a 2022/23. Mae milltiroedd busnes wedi cynyddu rhwng y ddwy flynedd ac mae'n debyg mai'r rheswm am hyn yw bod 2021/22 yn rhannol ar ôl COVID, lle'r oedd teithio'n dal i gael ei gadw i'r lleiafswm a'r rhan fwyaf o gyfarfodydd yn cael eu cynnal trwy Google/Teams. Mae teithio felly wedi cynyddu i lefelau cyn pandemig ond mae hyn yn rhywbeth y gallwn ganolbwyntio arno a'i fonitro yn ystod 2023/24.

Mae'r Coleg wedi ymrwmo i gael gwared ar ddeunyddiau mewn modd sy'n sensitif yn amgylcheddol ac annog ailddefnyddio ac ailgylchu deunyddiau gwastraff lle bo modd. Rydym yn annog adrannau i ystyried y gwastraff y maent yn cael gwared arno, a sut gellir ei ailgylchu a/neu ei ailddefnyddio.

Rydym wedi dilyn y canllawiau adrodd ynni a charbon wedi'i llinio ar gyfer corfforaethau colegau (diweddarwyd Ionawr 2023). Rydym hefyd wedi defnyddio'r Protocol Adrodd GHG – Safon Gorfforaethol ac wedi defnyddio Ffactorau Trosi 2023 Llywodraeth y DU ar gyfer Adroddiadau Cwmnïau.

Mesur Arddwysedd

Y gymhareb mesur arddwysedd a ddewiswyd yw cyfanswm yr allyriadau gros mewn tunelli metrig CO2e fesul aelod o staff, sef y gymhareb a argymhellir ar gyfer y sector. Mae'r gymhareb ar gyfer 2022/23 wedi gostwng o gymharu â 2021/22 o 2.32 i 1.75 tunnell o CO2e fesul aelod o staff. Mae'r canlyniadau hyn yn well na chanlyniadau'r sector ar gyfer y flwyddyn flaenorol, sy'n amrywio o 1.62 i 5.64 CO2e fesul aelod o staff.

Datblygiadau cyfalaf

Mae'r Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu drwy Lywodraeth Cymru yn cynrychioli'r buddsoddiad strategol mwyaf yn y seilwaith Addysgol ers dros 50 mlynedd. Dechreuodd y Rhaglen Band B ym mis Ebrill 2019, a bydd yn cael ei chynnal tan 2024. Nodau'r Rhaglen yw lleihau nifer yr ysgolion/colegau cyflwr gwael a sicrhau bod ystâd maint cywir yn y lleoliad cywir, a ddefnyddir yn effeithiol ac effeithlon.

Mae'r Coleg wedi datblygu nifer o brosiectau drwy'r rhaglen. Mae'r Academi Gofal Iechyd a Therapiau ar safle lâl a'r prosiect Amaethyddiaeth Cynaliadwyedd yn Llysfasi yn dod yn eu blaenau'n dda a byddant yn cael eu cwblhau yn ystod 2024.

Mae'r strategaeth ystadau (2014-2023) yn darparu fframwaith hirdymor ar gyfer datblygu a rheoli'r ystâd mewn modd cynaliadwy i ddiwallu anghenion busnes y Coleg. Mae ansawdd yr amgylchedd dysgu a symud yn barhaus tuag at ystâd sy'n darparu amgylchedd dysgu ysbrydoledig yn gynyddol bwysicach mewn marchnad gystadleuol. Bydd buddsoddi'n barhaus wrth ddarparu adeiladau a seilwaith o'r ansawdd uchaf yn sicrhau y bydd y Coleg yn gallu bodloni'r gofynion presennol ac yn y dyfodol a'i fod yn gallu addasu ar gyfer newidiadau a chynlluniau newydd allanol yn y dyfodol. Mae rhagamcanion demograffig hefyd yn rhagweld y bydd cynnydd yn nifer posibl y dysgwyr llawn amser rhwng 2023 a 2025.

ADNODDAU

Mae gan y Coleg nifer o adnoddau gwahanol y gall ddefnyddio i wireddu ei amcanion strategol.

Ariannol

Mae gan y Coleg gyfanswm o £153.3 miliwn o asedau namyn rhwymedigaethau presennol, sy'n cynnwys cronfa arian wrth gefn gref.

Pobl

Mae'r Coleg yn cyflogi dros 1,420 o bobl ar gontractau academiaidd, cymorth, a delir fesul awr, a rheolaeth.

Enw da

Mae gan y Coleg enw da, yn lleol ac yn genedlaethol. Mae cynnal brand ansawdd uchel yn hanfodol ar gyfer llwyddo i ddenu myfyrwyr ac ar gyfer perthnasoedd allanol.

PRIF RISGIAU AC ANSICRWYDD

Mae'r Coleg wedi ymgymryd â rhagor o waith yn ystod y flwyddyn i ddatblygu ac i sefydlu'r system reolaeth fewnol, yn cynnwys rheolaeth ariannol, weithredol a risg, a gafodd ei chynllunio i ddiogelu asedau ac enw da'r Coleg.

Yn seiliedig ar y cynllun strategol, mae'r Grŵp Rheoli Risg yn cynnal adolygiad cynhwysfawr o'r risgiau i'r Coleg. Maent yn nodi systemau a gweithdrefnau, gan gynnwys camau gweithredu penodol ar gyfer atal, a ddylent liniaru unrhyw effaith bosibl ar y Coleg. Yna gweithredir y rheolaethau mewnol a bydd gwerthusiadau'r flwyddyn ddilynol yn adolygu eu heffeithiolrwydd a'u llwyddiant yn erbyn y camu lliniaru risg. Yn ogystal â'r adolygiad blynyddol, bydd y Grŵp Rheoli Risg hefyd yn ystyried unrhyw risgiau, a fyddai'n gallu ymddangos o ganlyniad i'r Coleg yn ymgymryd â maes gwaith newydd.

Cedwir Cofrestr Risg ar lefel y Coleg, ac fe'i hadolygir bob tymor gan y Pwyllgor Archwilio a Risg, ac yn amlach na hynny petai angen hynny. Mae'r Gofrestr Risg yn nodi'r risgiau allweddol, y tebygolrwydd y byddai'r risgiau hyn yn digwydd, eu heffaith bosibl ar y Coleg a'r camau sy'n cael eu gweithredu i leihau ac i liniaru'r risgiau. Caiff y risgiau eu blaenoriaethu gan ddefnyddio system sgorio gyson.

Bydd effeithiau hirdymor pandemig COVID-19 a materion geowleidyddol yn parhau i gael effaith ar weithrediadau'r Coleg yn 2023/24 a thu hwnt, trwy'r effaith uniongyrchol ar staff a myfyrwyr, a'r sgileffaith ar swyddi a busnesau lleol. Mae'r argyfwng costau byw mwy diweddar sydd wedi effeithio ar brisiau ynni, tanwydd a chostau traul yn ogystal â chwyddiant a chyfraddau llog cynyddol i gyd yn risgiau y bydd angen i'r Coleg yn ogystal â'i staff a myfyrwyr eu llywio dros y flwyddyn academiaidd ac ariannol nesaf. Mae'r Coleg wedi ystyried y risgiau hyn yn ei gofrestr risgiau, a chynlluniau gweithredol ac ariannol, ac mae'n parhau i addasu i fodloni gofynion newidiol myfyrwyr, busnesau a'r gymuned leol wrth adfer o effaith y pandemig a'r argyfwng costau byw byd eang.

Mae'r prif ffactorau risg allai wynebu'r Coleg wedi'u disgrifio isod. Nid yw'r Coleg yn gallu rheoli pob un o'r ffactorau hyn. Gall ffactorau eraill heblaw'r rhai a nodwyd isod effeithio'n andwyol ar y Coleg hefyd.

Risgiau Strategol

Mae'r canlynol yn rhestr o risgiau strategol lefel uchel y Coleg:

- Methu â chynnal llywodraethiant da ac effeithiol.
- Methu ag ymateb a chydymffurfio â deddfwriaeth allweddol, polisiau'r Gymraeg a pholisiau cenedlaethol.
- Methu â chynnal iechyd a hyfywedd ariannol y Coleg.

- Methu â recriwtio myfyrwyr a bodloni targedau dyrannu cyllid.
- Amharu difrifol ar fusnes a methu â diogelu asedau'r Coleg.
- Methu ag ymgysylltu a bodloni anghenion cymunedau lleol.
- Methu â darparu cymorth unigol eithriadol i gyfoethogi profiadau dysgwyr.
- Methu â darparu addysgu, hyfforddi ac asesu o safon uchel yn gyson.
- Methu â darparu cynnig cwricwlwm sy'n ddeniadol ac sy'n bodloni anghenion dysgwyr, cyflogwyr a sefydliadau allanol.
- Methu â rheoli cyfleoedd a chontractau busnes masnachol newydd yn effeithiol.
- Methu â gweithredu diwylliant cynhwysol llawn ymddiriedaeth sy'n rhoi gwerth ar staff ac sydd o fudd iddynt i gyd ac sy'n cael y cyfraniad gorau ganddynt.
- Methu â darparu strwythur cefnogol, cynhwysfawr sy'n diogelu plant ac oedolion agored i niwed.
- Methu â gweithredu Strategaeth Ystadau a darparu adeiladau addas.
- Methu â sicrhau a chynnal gwybodaeth a systemau.
- Methu â sicrhau systemau ansawdd effeithiol i ysgogi gwelliannau, bodloni trothwyon ansawdd allanol a sicrhau bod dysgwyr yn cwblhau cyrsiau, yn gwneud cynnydd ac yn cyflawni eu llawn botensial.
- Methu â gweithredu fel sefydliad carbon isel, cynaliadwy.

PERTHYNAS Â RHANDEILIAID

Bydd Coleg Cambria yn parhau i chwarae rhan arweiniol mewn llunio dulliau cydweithredol sy'n ychwanegu gwerth ar gyfer dysgwyr. Bydd y Coleg yn parhau i gydweithio'n agos â phartneriaid lleol i ddatblygu darpariaeth leol o ran ansawdd cyffredinol, ymateb yn well i anghenion lleol a rhannu adeiladau'n effeithiol.

Mae'r Coleg yn cydnabod pwysigrwydd y berthynas â rhanddeiliaid ac mae'n cyfathrebu'n rheolaidd â nhw ar ryngwyd y Coleg a thrwy gyfarfodydd. Mae gan y Coleg lawer o rhanddeiliaid, sy'n cynnwys:

- Myfyrwyr
- Staff
- Llywodraeth Cymru
- Cyrff Cyllido
- Cyflogwyr lleol (gyda chysylltiadau penodol)
- Awdurdodau Lleol
- Swyddfeydd y Llywodraeth
- Y gymuned leol
- Sefydliadau Addysg Bellach/Addysg Uwch eraill
- Undebau Llafur

Amser Cyfleuster Undebau Llafur**Swyddogion perthnasol yr undebau**

Nifer y gweithwyr a oedd yn swyddogion undeb perthnasol yn ystod y cyfnod perthnasol	Nifer y gweithwyr cyfwerth ag amser llawn
11	10.5

Canran yr amser a dreuliwyd ar amser cyfleuster

Canran yr amser (%)	Nifer y gweithwyr
0	0
1-50	11
51-99	0
100	0

Canran y bil cyflogau a dreuliwyd ar amser cyfleuster

Cyfanswm cost yr amser cyfleuster	£53,792
Cyfanswm y bil cyflogau	£52,017,554
Canran cyfanswm y bil cyflogau a wariwyd ar amser cyfleuster (<i>cyfanswm cost yr amser cyfleuster / cyfanswm y bil cyflogau</i>) * 100	0.10%

Gweithgarwch undebau llafur gyda thâl

Amser a dreuliwyd ar weithgarwch undebau gyda thâl fel canran o gyfanswm yr amser cyfleuster a dalwyd <i>cyfanswm yr oriau a dreuliwyd ar weithgarwch undebau llafur gan eu swyddogion perthnasol yn ystod y cyfnod perthnasol / cyfanswm oriau amser cyfleuster gyda thâl</i> x 100	100%
---	------

Cydraddoldeb ac amrywiaeth

Yng Ngholeg Cambria rydym yn deall pwysigrwydd gweithio tuag at wneud y Coleg y lle mwyaf cynhwysol, cyfartal a chefnogol i bawb. Rydym yn gweithio'n agos gyda'n cymuned amrywiol o ddysgwyr, staff a rhanddeiliaid i sicrhau bod Coleg Cambria yn gynhwysol i ni gyd. Mae ein Cydlynnydd Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ar gael i gynorthwyo staff a dysgwyr gydag unrhyw beth i sicrhau bod ganddynt bopeth sydd eu hangen arnynt i ffynnu yn ystod eu cyfnod yn y Coleg.

Rydym wedi ymrwmo i wella ein gwasanaethau yn gyson er mwyn bod yn gynhwysol i bawb. Rydym yn disgwyl i bob aelod o gymuned Coleg Cambria gael eu trin gyda pharch, ac i drin eraill gyda pharch.

Mae ein Siarter Cydraddoldeb ac Amrywiaeth yn gosod ein dull o hyrwyddo cynhwysiant yn Cambria:

- Adlewyrchu'r cymunedau gwahanol rydym yn eu gwasanaethu
- Parchu a dathlu pob cefndir a diwylliant
- Peidio â goddef bwlio nac aflonyddu
- Trin pawb yn gyfartal a theg
- Sicrhau bod dysgu yn hygyrch i bawb
- Herio rhagfarnau

Mae gan y Coleg Gynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 sy'n gosod ein hamcanion cydraddoldeb i wella cynhwysiant yn y Coleg. Rydym yn diweddarau'r cynllun hwn yn flynyddol trwy ein Hadroddiad Blynyddol ar Gydraddoldeb. Mae hyn yn sicrhau ein bod yn cydymffurfio â'r Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Mae gan y Coleg hefyd Gynllun Gweithredu Dwy Flynedd tymor byr sy'n cwmpasu ein 'Cyfnod Newydd ar gyfer Cydraddoldeb ac Amrywiaeth' ac yn ymdrechu i gyrraedd ein nod o fod y 'Coleg Mwyaf Cynhwysol yng Nghymru erbyn 2024'.

Rydym yn cynnal Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb ar bob polisi a gweithdrefn newydd a chaiff y rhain eu cyhoeddi gyda'r polisïau. Rydym yn cynnal Asesiadau Effaith ar Gydraddoldeb ar ein polisïau a gweithdrefnau presennol hefyd.

Rydym hefyd wedi creu Cynllun Gweithredu Gwrth-hiliaeth, sy'n goruchwyllo ein cynllun i ddod yn sefydliad gwrth-hiliaeth.

Mae'r Coleg yn gyflogwr 'Hyderus o ran Anableddau' ac mae wedi ymrwymo i egwyddorion ac amcanion y Safon Hyderus o ran Anableddau. Mae'r Coleg yn ystyried pob cais gan bobl anabl, gan gofio addasrwydd yr unigolion dan sylw. Os bydd gweithiwr presennol yn dod yn anabl, gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y gweithiwr hwnnw'n gallu parhau i gael ei gyflogi gan y Coleg. Polisi'r Coleg yw darparu hyfforddiant, datblygiad gyrfa a chyfluoedd ar gyfer dyrchafiad, sydd gyn belled ag y bo modd, yn darparu'r un cyfluoedd i'r rhai ar gyfer gweithwyr nad ydynt yn anabl.

Datganiad anabledd

Mae'r Coleg yn ceisio cyflawni'r amcanion a nodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010 ac mae'n buddsoddi'n sylweddol mewn addysgu arbenigol a staff cymorth er mwyn cefnogi dysgwyr ag anawsterau dysgu ac anableddau. Mae'r Coleg wedi gwneud hyn yn y ffyrdd canlynol:

- a) Diweddarodd y Coleg ei archwiliad hygyrchedd fel rhan o'i strategaeth ystadau.
- b) Mae rhestr o'r offer arbenigol sydd gan y Coleg i'w rhoi i'w defnyddio gan y myfyrwyr, ac amrediad o dechnoleg gynorthwyol ar gael yn y canolfannau adnoddau dysgu.
- c) Mae disgrifiad o'r polisi derbyniadau ar gyfer pob myfyriwr ar gael yng Ngweithdrefnau Derbyniadau'r Coleg. Bydd apeliadau yn erbyn penderfyniad i beidio â chynnis lle yn cael eu trin o dan y polisi cwynion.
- d) Mae'r Coleg wedi buddsoddi'n sylweddol mewn darlithwyr arbenigol i gynorthwyo myfyrwyr ag anawsterau dysgu a/neu anableddau. Mae nifer o gymorthyddion myfyrwyr ar gael, sy'n gallu rhoi gwahanol gymorth gyda'r dysgu. Ceir rhaglen barhaus o ddatblygu staff er mwyn sicrhau bod lefel uchel o gymorth priodol ar gael i fyfyrwyr sydd ag anawsterau dysgu a/neu anableddau.
- e) Ceir disgrifiad o'r rhaglenni arbenigol yn amrywiol brosbectysau'r Coleg ac mae canlyniadau'r Coleg a chyrchfannau'n cael eu cofnodi a'u cyhoeddi yn null safonol y Coleg.
- f) Mae manylion y gwasanaethau cwnsela a lles yn llawlyfr Myfyrwyr y Coleg, y bydd myfyrwyr yn ei gael ynghyd â thafenni'r Weithdrefn Gwyno a'r Weithdrefn Ddisgyblu yn ystod y cyfnod ymsefydlu.

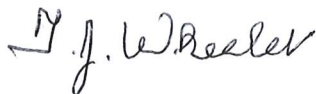
Datgelu gwybodaeth i'r archwilwyr

Mae'r aelodau, a oedd yn eu swydd ar ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad hwn, yn cadarnhau, hyd y gwyddant, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y Coleg yn gwybod amdani a bod pob aelod wedi cymryd yr holl gamau y dylent fod wedi'u cymryd i fod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod archwilwyr y Coleg yn gwybod am y wybodaeth honno.

Archwilwyr

Daeth busnes archwilio Haines Watts Birmingham LLP i feddiant Cooper Parry Group Limited ar 14 Tachwedd 2023. Mae Haines Watts Birmingham LLP wedi ymddiswyddo fel archwilydd ac mae Cooper Parry Group Limited wedi'i benodi yn ei le.

Cymeradwywyd gan orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 13 Rhagfyr 2023 ac fe'i llofnodwyd ar eu rhan gan:

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Datganiad Llywodraethu Corfforaethol a Rheolaeth Fewnol

Darperir y datganiad a ganlyn i alluogi darllenwyr adroddiad blynyddol a chyfrifon y Coleg ddeall llywodraethiant a strwythur cyfreithiol y Coleg yn well. Mae'r datganiad hwn yn ymdrin â'r cyfnod o 1 Awst 2022 hyd 31 Gorffennaf 2023 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r datganiadau ariannol.

Mae'r Coleg wedi ymrwmo i arddangos arfer gorau ym mhob agwedd ar lywodraethiant corfforaethol ac mae'n ymdrechu i gynnal ei fusnes:

- i. Yn unol â'r saith egwyddor a nodwyd gan y Pwyllgor ar Safonau mewn Bywyd Cyhoeddus (anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweinyddiaeth);
- ii. Yn unol â'r arweiniad i golegau gan Golegau Cymru yn y Cod Llywodraethu Da ar gyfer Colegau yng Nghymru 2016;
- iii. Yn unol â Gwerthoedd Coleg Cambria fel y manylir yn y Cynllun Strategol 2023/25;
- iv. Rhoi sylw dyledus i God Llywodraethiant Corfforaethol y DU 2018 i'r graddau y mae'n berthnasol i'r sector addysg bellach.

Mae'r adroddiad hwn yn disgrifio sut mae'r Coleg wedi cymhwyso'r egwyddorion a nodir yn y Cod Llywodraethiant Corfforaethol 2018 ('y cod') a gyhoeddwyd gan y Cyngor Adrodd Ariannol (FRC). Ei bwrpas yw helpu darllenwr y cyfrifon i ddeall sut cafodd yr egwyddorion hyn eu gweithredu. Mae'r Corff Llywodraethu yn cydnabod bod ganddo, fel corff yr ymddiriedwyd ynddo ag arian cyhoeddus a phreifat, ddyletswydd benodol i gadw at y safonau llywodraethiant corfforaethol uchaf bob amser.

Ym marn y llywodraethwyr, mae Coleg Cambria yn cydymffurfio â holl ddarpariaethau'r Cod i'r graddau y maent yn berthnasol i'r Sector Addysg Bellach, a'i fod wedi cydymffurfio â hwy drwy gydol y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2023.

Mae Coleg Cambria yn elusen eithriedig yn ôl Rhan 3 Deddf Elusennau 2011. Mae'r Llywodraethwyr, sydd hefyd yn Ymddiriedolwyr er diben y Ddeddf Elusennau 2011, yn cadarnhau wrth osod ac adolygu amcanion strategol y Coleg, iddynt ystyried canllawiau'r Comisiwn Elusennau ar fudd cyhoeddus yn briodol a bod y datganiadau gofynnol yn ymddangos mewn manau eraill yn y datganiadau ariannol hyn.

Y Gorfforaeth

Mae cyfansoddiad Bwrdd Corfforaeth Coleg Cambria yn ystod y cyfnod yn diweddu 31 Gorffennaf 2023 a hyd at ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol wedi'i nodi ar dudalennau 23 a 24 ynghyd â chofnod o bresenoldeb aelodau'r Bwrdd. Cyfrifoldeb y Gorfforaeth yw rhoi barn annibynnol ar faterion yn ymwneud â strategaeth, perfformiad, adnoddau a safonau ymddygiad.

Mae'r Gorfforaeth yn cael gwybodaeth reolaidd ac amserol am berfformiad ariannol cyffredinol y Coleg, ynghyd â gwybodaeth arall fel perfformiad yn erbyn targedau cyllido, gwariant cyfalaf arfaethedig, materion ansawdd, staffio a materion eraill megis materion iechyd a diogelwch a'r amgylchedd. Cyfarfu'r Gorfforaeth bum gwaith yn ystod y flwyddyn i gynnal ei busnes arferol. Cynhaliwyd nifer o sesiynau cynllunio a hyfforddi strategol gyda'r Swyddog Llywodraethiant a Chlerc a deiliaid swyddi uwch hefyd.

Mae cyngor proffesiynol annibynnol ar gael i bob Llywodraethwr ar draul y Coleg, wrth iddynt gyflawni eu dyletswyddau ac mae cymorth ar gael iddynt gan Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Gorfforaeth, sy'n atebol i'r Bwrdd am sicrhau y cydymffurfir â'r holl weithdrefnau a rheoliadau perthnasol. Mae penodi, gwerthuso a diswyddo'r Deiliaid Swyddi Uwch a'r Swyddog Llywodraethiant a Chlerc yn faterion i'r Gorfforaeth gyfan. Darperir agendâu ffurfiol, dogfennau ac adroddiadau i'r Llywodraethwyr mewn modd amserol, cyn cyfarfodydd y Bwrdd. Cynhelir sesiynau briffio at ddibenion penodol hefyd.

Mae gan y Gorfforaeth elfen anweithredol ac annibynnol gref ac nid yw unrhyw unigolyn na grŵp yn tra arglwyddiaethu ar ei phrosesau gwneud penderfyniadau. Mae'r Gorfforaeth o'r farn bod pob un o'i aelodau anweithredol yn annibynnol ar y rheolwyr ac yn rhydd o unrhyw fusnes neu berthynas arall, a allai ymyrryd ag arfer eu barn annibynnol.

Ceir rhaniad cyfrifoldebau clir, oherwydd bod swyddogaethau'r Cadeirydd a'r Prif Weithredwr (Swyddog Cyfrifyddu) ar wahân.

Penodiadau i'r Gorfforaeth

Mae penodi aelodau newydd i'r Gorfforaeth yn fater i'w ystyried gan y Gorfforaeth gyfan. Mae gan y Gorfforaeth Bwyllgor Chwilio, sy'n cynnwys chwe aelod o'r Gorfforaeth, sy'n gyfrifol am ddewis ac enwebu unrhyw aelod newydd i'r Gorfforaeth eu hystyried. Mae'r Gorfforaeth yn gyfrifol am sicrhau bod hyfforddiant priodol yn cael ei ddarparu yn ôl yr angen, sydd wedi'i strwythuro'n briodol i gefnogi datblygiad Llywodraethwyr.

Penodir aelodau'r Gorfforaeth am dymor mewn swydd nad yw'n hwy na phedair blynedd, ac eithrio ar gyfer Aelodau sy'n Fyfyrrwyr y diwygiwyd eu deiliadaeth ar gyfer y flwyddyn academiaidd 2022/23 gan alluogi llywodraethwyr myfyrrwyr i ddal swydd am ddwy flynedd (yn amodol ar gymhwysedd).

Strwythur Pwyllgorau

Mae'r Gorfforaeth yn cynnal ei busnes drwy nifer o bwyllgorau. Mae gan bob pwyllgor gylch gorchwyl, a gafodd ei gymeradwyo gan y Gorfforaeth. Mae cofnodion llawn holl gyfarfodydd 2022/23, ac eithrio'r rhai y mae'r Gorfforaeth yn eu hystyried yn gyfrinachol, ar gael gan y Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Gorfforaeth yn: Coleg Cambria, Ffordd Parc y Gelli, Wrecsam, LL12 7AB. Mae Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Gorfforaeth yn cadw cofrestr o gysylltiadau ariannol a phersonol y Llywodraethwyr. Mae'r gofrestr hon ar gael i'w harchwilio yn y cyfeiriad uchod.

Roedd gan y Corff Llywodraethu'r pwyllgorau isod yn ystod y flwyddyn:

- Pwyllgor Archwilio a Risg
- Pwyllgor y Cwricwlwm a Safonau
- Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant
- Pwyllgor Chwilio a Llywodraethiant
- Pwyllgor Tâl

Y Pwyllgor Archwilio a Risg

Mae gan y Pwyllgor Archwilio a Risg gyfrifoldeb i gyflawni rôl statudol swyddogaeth archwilio fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraeth Coleg Cambria (Llywodraeth Cymru 2013), ac yn unol â Chod Ymarfer Archwilio Addysg Bellach (Llywodraeth Cymru 2015). Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn darparu fforwm ar gyfer cyflwyno adroddiadau gan archwilwyr mewnol, rheoleidd-dra a datganiadau ariannol y Coleg, sydd yn gallu dod gerbron y Pwyllgor a chynnal trafodaethau annibynnol, heb bresenoldeb rheolwyr y Coleg. Mae'r Pwyllgor yn derbyn ac yn ystyried adroddiadau gan Lywodraeth Cymru, Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth a materion Llywodraethiant gan eu bod yn effeithio ar fusnes y Coleg.

Mae Archwilwyr Mewnol y Coleg yn adolygu'r systemau rheolaeth fewnol, rheolaethau rheoli risg a phrosesau llywodraethiant, yn unol â chynllun mewnbyn y cytunwyd arno, gan roi gwybod am eu canfyddiadau i'r rheolwyr a'r Pwyllgor Archwilio a Risg.

Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg hefyd yn cynghori'r Gorfforaeth ar benodi archwilwyr mewnol ar gyfer data cyllido a datganiadau ariannol a'u tâl am y gwaith archwilio a gwaith nad yw'n waith archwilio, yn ogystal â chyflwyno adroddiad i'r Gorfforaeth bob blwyddyn.

Mae'r Pwyllgor yn cynnwys saith aelod o'r Gorfforaeth (ac eithrio Cadeirydd y Bwrdd a'r Prif Weithredwr) a dau aelod allanol a gyfetholwyd, ac mae'n cyfarfod o leiaf tair gwaith y flwyddyn.

Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau

Mae gan y Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau gyfrifoldeb i gyflawni rôl statudol bwrdd academiaidd fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraeth Coleg Cambria (2013). Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth.

Rôl allweddol y Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau yw cynghori'r Gorfforaeth ar brosesau cynllunio'r cwricwlwm yng Ngholeg Cambria a chraffu ar effeithiolrwydd a safonau taith y dysgwr. Mae hefyd yn gyfrifol am dderbyn adroddiadau Llais Myfyrwyr i sicrhau bod y Coleg yn canolbwyntio ar ddarparu'r amgylchedd a'r adnoddau gorau sydd ar gael i'w ddysgwyr. Yn ystod blwyddyn academaidd 2022/23, roedd 12 aelod i'r pwyllgor, a oedd yn cynnwys cynrychiolydd myfyrwyr cyfetholedig.

Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant

Mae'r Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant yn gyfrifol am gyflawni ei rôl statudol fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraethu Coleg Cambria (Llywodraeth Cymru 2013) a'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru, sefydliadau addysg bellach a sefydliadau addysg uwch sy'n darparu addysg bellach. (Llywodraeth Cymru 2015). Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth.

Rôl allweddol y Pwyllgor Cyllid, Pobl a Diwylliant yw adolygu a herio perfformiad a strategaeth ariannol y Coleg ynghyd â monitro adnoddau a pholisïau staffio a myfyrwyr, swyddogaethau ystadau, a gofynion cyfreithiol eraill y bwrdd. Mae wyth aelod i'r Pwyllgor ac mae'n cyfarfod o leiaf tair gwaith y flwyddyn.

Pwyllgor Chwilio a Llywodraethiant

Mae gan y Pwyllgor Chwilio a Llywodraethiant (y Pwyllgor Chwilio yn flaenorol) gyfrifoldeb i gyflawni rôl statudol swyddogaeth chwilio fel y manylir yn Offeryn ac Erthyglau Llywodraeth Coleg Cambria (2013). Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth.

Rôl allweddol y Pwyllgor yw cynnal chwiliadau am lywodraethwyr newydd i gynghori'r Gorfforaeth ar ailbenodi llywodraethwyr presennol a chynnal adolygiadau cyfnodol o sgiliau, ethnigrwydd, oedran, anabled a rhywedd llywodraethwyr. Mae chwe aelod i'r Pwyllgor ac mae'n cyfarfod o leiaf tair gwaith y flwyddyn.

O'r flwyddyn academaidd 2022/23, ehangodd y Pwyllgor ei gyfrifoldebau i gynnwys goruchwyllo trefniadau llywodraethiant y Gorfforaeth, gan gynnwys ymsefydlu a hyfforddi Llywodraethwyr.

Pwyllgor Tâl

Mae'r Pwyllgor yn gweithredu yn unol â'r cylch gorchwyl ysgrifenedig a gymeradwywyd gan y Gorfforaeth ac mae wedi mabwysiadu Cod Tâl Deiliaid Swyddi Uwch y Coleg (Cymdeithas y Colegau, Rhagfyr 2018).

Rôl allweddol y Pwyllgor yw gwneud argymhellion terfynol i'r Gorfforaeth ar bob agwedd ar daliadau a threfniadau cyflogaeth ar gyfer y Deiliad Swyddi Uwch a'r Swyddog Llywodraethiant a'r Clerc. Mae saith aelod i'r Pwyllgor (ac eithrio'r Prif Weithredwr) ac mae'n cyfarfod o leiaf tair gwaith y flwyddyn.

Hyfforddi a Datblygu

Yn ystod y flwyddyn academaidd 2022/2023, rhoddwyd cyfle i aelodau'r Bwrdd gymryd rhan mewn sesiynau hyfforddi a datblygu a drefnwyd ar eu cyfer, fel a ganlyn:

Maes Hyfforddi/Datblygu	Cyflwynwyd gan	Dyddiad	Cyfranogwyr
Taith Safle: Taith o Ffordd y Bers	Nick Tyson Is-bennaeth	Medi 2022	Aelodau'r Bwrdd
Cyfnod Ymsefydlu: Swyddogaeth y Deiliaid Swyddi Uwch	Deiliaid Swyddi Uwch	Medi 2022	Aelodau'r Bwrdd Copi o'r cyflwyniad wedi'i ddosbarthu i'r Bwrdd a'r Aelodau Cyfetholedig

Adolygiad Allanol o Berfformiad y Bwrdd Perfformiad	IOD/ETF	4/10/22	Mynychwyd: Tim Wheeler, Cadeirydd Marjorie Thomson, Is-gadeirydd
Estyn	Deiliad Swydd Uwch	5/10/22	Aelodau'r Bwrdd
Sut i gynnal cyfweiliad effeithiol [ar gyfer penodiadau Deiliaid Swyddi Uwch a Swyddog Llywodraethu a Chlerc y Bwrdd] gan gynnwys Rhagfarn Anymwybodol	Cymdeithas y Colegau	10/10/22	Aelodau o'r Pwyllgor Chwilio a Llywodraethiant ac Aelodau'r Pwyllgor Penodiadau
Swyddogaeth y Bwrdd	Archwiliad Mewnol	28/11/22	Aelodau Pwyllgor Awdit a Risg Gwahoddwyd holl Aelodau eraill y Bwrdd
Hunanasesu - Elfennau Allweddol a Gradd Arfaethedig	Dirprwy Bennaeth Ansawdd	05/12/22	Pwyllgor y Cwricwlwm a Safonau
Cynllunio Strategol a Amcanion	Deiliad Swydd Uwch	03/02/23	Aelodau'r Bwrdd
Dangosfwrdd i Lywodraethwyr	Dirprwy Bennaeth Ansawdd	29/03/23	Aelodau'r Bwrdd
Cyrhaeddiad Rhagweledig a Dilyniant Mewnol	Dirprwy Bennaeth Ansawdd	15/03/23	Pwyllgor y Cwricwlwm a Safonau
Comisiwn Trydyddol Addysg ac Ymchwil: Ar-lein Sesiwn Wybodaeth	Colegau Cymru	23/03/23	Gwahoddwyd aelodau'r bwrdd i ddod Rhannwyd y cyflwyniad â phawb
Ymwybyddiaeth o Dwyll	Archwiliad Mewnol	07/06/23	Aelodau Pwyllgor Awdit a Risg Gwahoddwyd holl Aelodau'r Bwrdd
Y Gymraeg - cwrs ar-lein cwrs byr	Ar-lein	Cyfleoedd parhaus	Rhannwyd y wybodaeth â holl aelodau'r Bwrdd (fel y bo'n briodol)
Sesiynau Ymsefydlu Llywodraethwyr Newydd	Amrywiol	Parhaus	I gynorthwyo Llywodraethwyr newydd, trefnwyd sesiynau sesiynau 1-1 amrywiol
Modiwlau ar-lein ☐ Diogelu ☐ Prevent ☐ TG ☐ Cydraddoldeb ac Amrywiaeth ☐ GDPR ☐ Chwythu'r Chwiban	Gorfodol ar-lein modiwlau wedi'u cwblhau neu ailymweld ar ôl 3 blynedd (neu 2 flynedd ar gyfer Diogelu)	Parhaus	Y sefyllfa ar 25/09/2023

Trefniadau Llywodraethwyr Cyswllt

Mae rôl y Llywodraethwr Cyswllt yn cynorthwyo llywodraethwyr unigol i ymglyfarwyddo â maes penodol (bod yn faes cwricwlwm neu gymorth busnes) yn y Coleg. Cynhelir cyfarfodydd bob tymor rhwng y llywodraethwr cyswllt â'r rheolwyr allweddol o'r meysydd, gyda llywodraethwyr cyswllt yn cael eu gwahodd i gyfrannu at y broses Adroddiad Hunanasesu ac arsylwi'r Sesiynau Adolygu Effaith bob tymor. Mae'r trefniant Llywodraethwr Cyswllt yn galluogi aelodau'r Corff Llywodraethu i ddysgu rhagor am agweddau o'r Coleg, sydd yn ei dro yn cynorthwyo'r broses cynllunio strategol.

Mae'r Coleg yn aelod o Gymdeithas y Colegau ac mae aelodau'r Bwrdd, y Deiliaid Swyddi Uwch a'r Swyddog Llywodraethu a'r Clerc wedi manteisio ar y cyfleoedd sy'n codi o'r ymwneud hwn e.e. Cyfarfodydd Cadeiryddion, cyfarfodydd Clercod a chynadleddau blynyddol.

Llywodraethwyr

Rhestrir isod (yn nhabl 1) gyfansoddiad Bwrdd Corfforaeth Coleg Cambria yn ystod y cyfnod 1 Awst 2022 i 31 Gorffennaf 2023, a hyd at ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol, ynghyd â chyfeiriad at bresenoldeb y Bwrdd.

Tabl 1:

Enw	Dyddiad Penodi	Cyfnod Dal y Swydd	Dyddiad Ymddiswyddo / Diwedd Tymor	Aelodaeth o'r Pwyllgor	Presenoldeb mewn Cyfarfodydd Bwrdd
Sara Barker (Llywodraethwr Staff)	03/02/23	4 blynedd tan 02/02/27		Cwricwlwm a Safonau Tâl	100%
Claire Brook	18/10/23	4 blynedd tan 17/10/2027 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant.	
Daniel Dean (Llywodraethwr Myfyrwyr)	12/10/22	Hyd at 2 flynedd	31/08/23	Cwricwlwm a Safonau	100%
Martina Davies	05/02/21	4 blynedd tan 04/02/25 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant	100%
Barnwr Anrhydeddus Roger Dutton DL	04/02/22	4 blynedd tan 04/02/25 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cwricwlwm a Safonau Cyllid, Pobl a Diwylliant	100%
Cynghorydd Hugh Evans OBE	14/06/21	4 blynedd tan 13/06/25 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)	03/04/23	Archwilio a Risg	25%
Martin Evans	19/10/21	4 blynedd tan 18/10/25 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Archwilio a Risg	80%
Abigail Farrugia ¹ (Llywodraethwr Myfyrwyr)	21/06/23	Hyd at ddwy flynedd o 01/09/23		Cwricwlwm a Safonau	-
Paul Ffoulkes	18/10/23	4 blynedd tan 17/10/27 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant	
Maria Giannasi (Llywodraethwr Staff)	28/04/21	4 blynedd tan 27/04/25	13/12/22	Archwilio a Risg Cwricwlwm a Safonau.	50%
Lee Gould	03/02/23	4 blynedd tan 02/02/27 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant	100%
Mark Hughes (Llywodraethwr Staff)	13/12/22	4 blynedd tan 12/12/26		Cwricwlwm a Safonau	100%
Finn Jones (Llywodraethwr Myfyrwyr)	21/06/23	Hyd at ddwy flynedd o 01/09/23		Cwricwlwm a Safonau	-
Gareth P Jones	01/09/20	4 blynedd tan 31/08/24 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant.	100%
Jillian Jones	05/02/21	4 blynedd tan 04/02/26 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Archwilio a Risg; Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%
Geoff Lang	22/06/22	4 blynedd tan 21/06/26 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant	80%
Dr Rajan Madhok	21/06/23	4 blynedd tan 20/06/27 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Archwilio a Risg	100%
Jayne Moore	01/09/20	4 blynedd tan 31/08/24 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cyllid, Pobl a Diwylliant; Cyflog.	100%
Yr Athro Anna Sutton	05/02/21	4 blynedd tan 04/02/25 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%
Marjorie Thomson (Is-gadeirydd)	01/08/13	Tymor 1 ^{af} hyd at 31/07/17		Is-gadeirydd y Bwrdd Archwilio a Risg	100%

		2 ^{il} dymor hyd at 31/07/21 3 ^{ydd} tymor hyd at 31/07/25* (*yn rhinwedd Is-gadeirydd y Bwrdd)		Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	
--	--	--	--	---	--

Lorraine Westwood	22/06/22	4 blynedd tan 21/06/26 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)	29/03/23	Cwricwlwm a Safonau.	100%
Yr Athro Timothy Wheeler DL (Cadeirydd)	09/12/15	Tymor 1 ^{af} hyd at 08/12/19 2 ^{il} dymor hyd at 09/12/19 3 ^{ydd} tymor hyd at 08/12/27* (*yn rhinwedd swyddogaeth Cadeirydd y Bwrdd) Penodwyd yn Gadeirydd y Bwrdd o 01/01/21		Cadeirydd y Bwrdd Cyllid, Pobl a Diwylliant Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%
Tim Williams ² (Llywodraethwr Staff)	17/02/19	4 blynedd	31/08/22	Cwricwlwm a Safonau; Cyflog.	-
Yana Williams (Prif Weithredwr)	01/01/20			Cwricwlwm a Safonau Cyllid, Pobl a Diwylliant Chwilio a Llywodraethiant	80%
Annesley Wright	01/09/17	Tymor 1 ^{af} hyd at 31/08/21 2 ^{il} dymor hyd at 31/08/25		Cyllid, Pobl a Diwylliant Cwricwlwm a Safonau Tâl Chwilio a Llywodraethiant	100%
Meilu Zheng (Llywodraethwr Myfyrwr)	12/10/22	Hyd at 2 flynedd		Cwricwlwm a Safonau	80%

Aelodau Cyfetholedig

Benjamin White ³ (Myfyriwr Cyfetholedig)	12/10/22	Blwyddyn	31/08/23	Aelod cyfetholedig o'r Pwyllgor Cwricwlwm a Safonau	
David Stephens	01/08/13	Tymor 1 ^{af} hyd at 31/07/17 2 ^{il} dymor hyd at 31/07/21 3 ^{ydd} tymor hyd at 31/07/25		Aelod cyfetholedig o'r Pwyllgor Archwilio a Risg.	
Jane Tweedie	15/06/22	4 blynedd tan 14/06/26 (a hyd at 4 blynedd yn amodol ar adolygiad)		Aelod cyfetholedig o'r Pwyllgor Archwilio a Risg.	

Swyddog Llywodraethiant a Chlerc i'r Bwrdd

Parhaodd Bethan Lloyd-Jones, a ymddeolodd o'i swydd fel Swyddog Llywodraethu a Chlerc y Gorfforaeth ar 22 Mehefin 2022, i gefnogi'r Bwrdd yn ei rôl flaenorol tan 31 Rhagfyr 2022. Penodwyd Sian Clark gan y Bwrdd yn Swyddog Llywodraethu a Chlerc y Bwrdd a dechreuodd ar ei swydd newydd ar 1 Ionawr 2023.

Nodiadau:

- 1 - cadarnhawyd y penodiad yng nghyfarfod y Bwrdd ar 21 Mehefin ar gyfer y flwyddyn academaidd 2023/24.
- 2 - ymddiswyddodd ar 31/08/2022 - ni chynhaliwyd cyfarfodydd y Bwrdd rhwng 31/07/22 a 31/08/23.
- 3 - Myfyriwr Cyfetholedig ar gyfer y Cwricwlwm a Safonau (o 12/10/22) - bu'n Llywodraethwr Myfyrwr yn ystod blwyddyn academaidd 2021/22.

Perfformiad y gorfforaeth

Cynhelir adolygiad perfformiad yn dilyn pob cyfarfod o'r Corff Llywodraethu ac ni chodwyd unrhyw faterion o bwys yn ystod y flwyddyn.

Mae'r bwrdd yn cynnal adolygiad o lywodraethu ar gyfer y flwyddyn ddiwethaf, sy'n cynnwys cyfweiliadau un i un rhwng Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Bwrdd gydag aelodau unigol o'r Bwrdd. Caiff adroddiad ei ddrafftio a'i drafod mewn cyfarfod Bwrdd. Yn ystod haf 2023, gwahoddwyd sefydliadau allanol i gyflwyno cynigion i gynnal adolygiad annibynnol o lywodraethu yn ystod 2023/24.

Rheolaeth fewnol

Cwmpas cyfrifoldebau

Y Gorfforaeth sy'n bennaf gyfrifol am system reolaeth fewnol y Coleg ac am adolygu ei heffeithiolrwydd. Ond cafodd system o'r fath ei llunio i reoli yn hytrach na dileu'r risg o fethu â chyflawni'r amcanion busnes. Dim ond sicrwydd rhesymol, ac nid absoliwt, y bydd yn gallu ei gynnig yn erbyn camddatganiad neu golled berthnasol

Mae'r Gorfforaeth wedi dirprwyo'r cyfrifoldeb am gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cynorthwyo gyda chyflawni polisïau, nodau ac amcanion y Coleg o ddydd i ddydd i'r Prif Weithredwr, fel Swyddog Cyfrifyddu, wrth ddiogelu'r arian a'r asedau cyhoeddus y mae'r Prif Weithredwr yn bersonol gyfrifol amdanynt, yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddynt yn y Memorandwm Ariannol rhwng Coleg Cambria a Llywodraeth Cymru. Mae'r Prif Weithredwr hefyd yn gyfrifol am roi gwybod i'r Gorfforaeth am unrhyw wendidau neu fethiannau perthnasol mewn rheolaeth fewnol.

Pwrpas y system rheolaeth fewnol

Cafodd y system rheolaeth fewnol ei chynllunio i reoli risg i lefel resymol yn hytrach na dileu pob risg o fethu â chyflawni polisïau, nodau ac amcanion. Felly, dim ond sicrwydd rhesymol, ac nid sicrwydd absoliwt o effeithiolrwydd, y bydd y system yn gallu ei gynnal. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisïau, nodau ac amcanion y Coleg, i asesu'r tebygolrwydd y caiff y risgiau hynny eu gwireddu a'u heffaith pe baent yn cael eu gwireddu ac i'w rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn ddarbodus. Gweithredwyd y system reolaeth fewnol yng Ngholeg Cambria am y flwyddyn yn gorffen 31 Gorffennaf 2023 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon.

Y gallu i ymdrin â risg

Adolygodd y Gorfforaeth y prif risgiau y mae'r Coleg yn eu hwynebu, ynghyd â'r rheolaethau gweithredol, ariannol a chydymffurfio a gafodd eu gweithredu i liniaru'r risgiau hynny. Mae'r Gorfforaeth o'r farn bod proses ffurfiol barhaus ar gael ar gyfer nodi, gwerthuso a rheoli risgiau perthnasol i'r Coleg, a bod y broses honno yn weithredol yn ystod y cyfnod hyd at 31 Gorffennaf 2023 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Mae'r Gorfforaeth yn adolygu'r broses hon yn rheolaidd.

Y fframwaith risg a rheolaeth

Mae'r system reolaeth fewnol yn seiliedig ar fframwaith o weithdrefnau gwybodaeth rheoli reolaidd a gweithdrefnau gweinyddol, yn cynnwys gwahanu dyletswyddau a system o ddirprwyo ac atebolrwydd. Mae'n cynnwys yn benodol:

- systemau cyllidebu cynhwysfawr a rhagolwg cyllideb blynyddol, sy'n cael eu hadolygu a'u cytuno arnynt gan y Gorfforaeth
- y Gorfforaeth yn adolygu'r adroddiadau ariannol cyfnodol a blynyddol, sy'n nodi perfformiad ariannol yn erbyn y rhagfynegiad, yn rheolaidd;
- pennu targedau i fesur perfformiad ariannol a pherfformiad arall;
- canllawiau i reoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n glir;
- mabwysiadu disgyblaeth ffurfiol rheoli prosiectau, lle bo hynny'n briodol.

Mae gan Goleg Cambria wasanaeth Archwilio Mewnol, sy'n gweithredu'n unol â gofynion Deddf Llywodraeth Cymru. Mae gwaith y gwasanaeth Archwilio Mewnol yn cael ei lywio gan ddadansoddiad o'r risgiau y mae'r Coleg yn agored iddynt a chynlluniau archwilio mewnol blynyddol sy'n seiliedig ar y dadansoddiad hwn. Mae dadansoddiad y risgiau a'r cynlluniau Archwilio Mewnol yn cael eu cymeradwyo gan y Gorfforaeth ar argymhelliad y Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae'r Archwilwyr Mewnol yn cyflwyno adroddiad i'r Gorfforaeth ar weithgarwch archwilio mewnol yn y Coleg o leiaf unwaith y flwyddyn, ond ddwywaith y flwyddyn fel arfer. Mae'r adroddiad yn cynnwys barn annibynnol yr Archwilydd Mewnol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd y system rheoli risg, rheolaethau a phrosesau llywodraethu'r Coleg.

Adolygu effeithiolrwydd

Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae gan y Prif Weithredwr gyfrifoldeb i adolygu effeithlonrwydd y system reolaeth fewnol. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar y canlynol:

- gwaith yr Archwilwyr Mewnol;
- gwaith y rheolwyr gweithredol yn y Coleg sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y fframwaith rheolaeth fewnol;
- sylwadau a wnaed gan archwilwyr datganiadau ariannol y Coleg ac archwilwyr Llywodraeth Cymru yn eu llythyrau rheoli ac adroddiadau eraill.

Cafodd y Swyddog Cyfrifyddu ei gynghori ar oblygiadau canlyniad yr adolygiad o effeithiolrwydd y system rheolaeth fewnol gan y Pwyllgor Archwilio a Risg sy'n goruchwyllo gwaith yr Archwilydd Mewnol, ffynonellau sicrwydd eraill a'r Pwyllgor Risg a bod cynllun yn cael ei weithredu i fynd i'r afael â'r gwendidau ac i sicrhau bod y system yn cael ei gwella'n barhaus.

Mae'r Uwch Dîm Rheoli (UDRh) yn derbyn adroddiadau sy'n nodi'r dangosyddion perfformiad allweddol a'r dangosyddion risg ac maent yn ystyried problemau rheolaeth posibl y tynnwyd eu sylw atynt gan ddulliau rhybuddion cynnar, sydd wedi'u gwreiddio yn yr adrannau, a'u hatgyfnerthu trwy hyfforddiant ymwybyddiaeth o risg. Mae'r UDRh a'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn cael adroddiadau rheolaidd hefyd

gan Archwilio Mewnol a ffynonellau sicrwydd eraill, sy'n cynnwys argymhellion ar gyfer gwella. Mae swyddogaeth y Pwyllgor Archwilio a Risg yn y maes hwn wedi'i chyfyngu i adolygu'r trefniadau ar gyfer rheolaeth fewnol ar lefel uchel. Mae ystyried risg a rheolaeth yn eitem reolaidd ar agenda pwyllgorau'r Gorfforaeth ac mae'r aelodau'n cael adroddiadau am hynny gan yr UDRh a'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae'r pwyslais ar sicrhau'r radd berthnasol o sicrwydd, ac nid dim ond rhoi gwybod am eithriadau. Yn ei chyfarfod ym mis Rhagfyr 2023, adolygodd y Gorfforaeth y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Gorffennaf 2023, trwy ystyried dogfennau gan yr UDRh a'r gwasanaeth archwilio mewnol, ac ystyriwyd digwyddiadau er 31 Gorffennaf 2023.

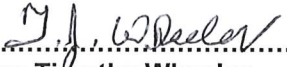
Yn seiliedig ar gyngor y Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Prif Weithredwr, mae'r Gorfforaeth o'r farn fod y Coleg wedi diwallu ei:

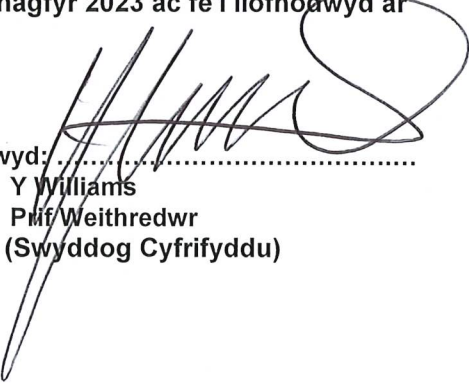
- gyfrifoldeb statudol i *"ddefnyddio ei adnoddau yn effeithiol ac yn effeithlon, diddyledrwydd y coleg a'r corff, a diogelu eu hasedau"*
- gyfrifoldebau cytundebol dan ei chytundebau a'i chontractau cyllido â Llywodraeth Cymru

Busnes Gweithredol

Ar ôl cynnal ymholiadau priodol ac adolygu'r rhagfynegiadau ariannol, mae'r Corff Llywodraethu o'r farn bod gan y Coleg ddigon o adnoddau i barhau i weithredu hyd y gellir rhagweld. Oherwydd hynny, maent yn parhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Cymeradwywyd gan orchymyn aelodau'r Gorfforaeth ar 13 Rhagfyr 2023 ac fe'i llofnodwyd ar eu rhan gan:

Llofnodwyd:
Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Llofnodwyd:
Y Williams
Prif Weithredwr
(Swyddog Cyfrifyddu)

Datganiad o reoleidd-dra, priodoldeb a chydymffurfiaeth

Fel swyddog cyfrifyddu, rwy'n cadarnhau fod y Coleg wedi rhoi sylw dyledus i ofynion cytundebau cyllid grant a chontractau gyda Llywodraeth Cymru ac wedi ystyried ei gyfrifoldeb i hysbysu Llywodraeth Cymru am afreoleidd-dra perthnasol, amhriodoldeb a diffyg cydymffurfio â thelerau ac amodau ariannu.

Rwy'n cadarnhau ar ran y Coleg ac ar ôl ymholi'n briodol, a hyd eithaf fy ngwybodaeth, rwy'n gallu canfod unrhyw ddefnydd afreolaidd neu amhriodol perthnasol o gyllid gan y Coleg, neu ddiffyg cydymffurfio perthnasol â thelerau ac amodau ariannu, o dan gytundebau cyllid grant y Coleg a chontractau gyda Llywodraeth Cymru, neu unrhyw ariannwr cyhoeddus arall.

Rwy'n cadarnhau na chanfuwyd unrhyw achos perthnasol o afreoleidd-dra, amhriodoldeb na diffyg cydymffurfio ag amodau ariannu hyd yma. Hysbysir Llywodraeth Cymru petai unrhyw achosion o'r fath yn cael eu canfod ar ôl dyddiad y datganiad hwn.

Llofnodwyd:

Yanina Williams
Prif Weithredwr (Swyddog Cyfrifyddu)
Dyddiad

Datganiad cadeirydd y llywodraethwyr

Ar ran y Coleg, gallaf gadarnhau bod y swyddog cyfrifyddu wedi trafod ei ddatganiad o reoleidd-dra, priodoldeb a chydymffurfiaeth â'r bwrdd a fy mod yn fodlon ei fod yn berthnasol gywir.

Llofnodwyd:

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr
Dyddiad

Datganiad Cyfrifoldebau Aelodau'r Corff Llywodraethu

Gofynnir i aelodau'r Corff Llywodraethu gyflwyno datganiadau ariannol wedi'u harchwilio ar gyfer pob blwyddyn ariannol.

Yn nhelerau ac amodau'r Memorandwm Ariannol rhwng Llywodraeth Cymru a Chorff Llywodraethu'r Coleg, mae'n ofynnol ar y Corff Llywodraethu, trwy ei Swyddog Cyfrifyddu, i baratoi datganiadau ariannol ac adolygiad ariannol a gweithredol ar gyfer pob blwyddyn ariannol yn unol â'r *Datganiad o Arferion a Argymhellir - Cyfrifo ar gyfer Sefydliadau Addysg Bellach ac Uwch*; y *Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gyfer Colegau Addysg Bellach ac Uwch yng Nghymru* a'r Arferion Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig (Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig) ac sy'n rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion y Coleg a'i warged / diffyg incwm dros wariant am y cyfnod.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'n ofynnol i'r Corff Llywodraethu:

- ddewis polisïau cyfrifyddu addas a'u gweithredu'n gyson
- llunio barn ac amcangyfrifon sy'n rhesymol ac yn ddoeth
- datgan a ddilynydd Safonau Cyfrifyddu perthnasol y DU, yn amodol ar unrhyw wyriadau perthnasol a ddatgelwyd a'u hesbonio yn y datganiadau ariannol
- asesu a yw'r Coleg yn fusnes gweithredol, gan nodi'r rhagdybiaethau ategol allweddol, y cymwysterau neu'r camau gweithredu lliniarol, fel y bo'n briodol (sy'n gorfod bod yn gyson â datgeliadau eraill yn y cyfrifon ac adroddiad yr archwilydd)
- paratoi datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y Coleg yn parhau i fod yn weithredol

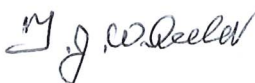
Mae'n ofynnol hefyd i'r Corff Llywodraethu baratoi Adroddiad yr Aelodau yn unol â pharagraffau 3.23 i 3.27 y SORP AU ac AB, sy'n disgrifio'r hyn y mae'n ceisio'i gyflawni a sut y bydd yn gwneud hynny, gan gynnwys gwybodaeth am statws cyfreithiol a gweinyddol y Coleg.

Mae'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu cywir, sy'n datgelu'n rhesymol gywir, ar unrhyw adeg, sefyllfa ariannol y Coleg ac sy'n ei alluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol gan gynnwys y Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch a Deddf Elusennau 2011 a safonau cyfrifyddu perthnasol eraill. Mae'n gyfrifol am weithredu camau sydd ar gael yn rhesymol iddi er mwyn diogelu ei asedau ac i atal ac i ganfod twyll ac anghysondebau eraill.

Cyfrifoldeb Corfforaeth y Coleg yw cynnal ei wefan(nau) a'i chywirdeb. Nid yw'r gwaith a gyflawnir gan yr archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn, ac felly nid yw'r archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am newidiadau a allent fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno gyntaf ar y wefan. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n rheoli paratoi a dosbarthu datganiadau ariannol fod yn wahanol i deddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Mae aelodau'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am sicrhau bod yr incwm a'r gwariant yn cael eu defnyddio at y dibenion a fwriadwyd gan Lywodraeth Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Maent hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod arian gan Lywodraeth Cymru, ac unrhyw arian cyhoeddus arall, yn cael ei ddefnyddio yn unol â'r Memorandwm Ariannol gyda Llywodraeth Cymru yn unig ac unrhyw amodau eraill y gall Llywodraeth Cymru neu unrhyw ariannwr cyhoeddus arall eu rhagnodi o bryd i'w gilydd. Mae'n rhaid i'r aelodau sicrhau bod dulliau rheoli ariannol a rheolaeth briodol yn cael eu gweithredu, i ddiogelu arian cyhoeddus a chronfeydd eraill ac i sicrhau eu bod yn cael eu defnyddio'n briodol. Mae aelodau'r Corff Llywodraethu hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod adnoddau a gwariant y Coleg yn cael eu rheoli'n ddarvoudus, yn effeithlon ac yn effeithiol, fel nad yw'r buddion a ddylai ddeillio o ddefnyddio cronfeydd cyhoeddus gan Lywodraeth Cymru ac unrhyw gyrrff cyhoeddus eraill yn cael eu peryglu.

Cymeradwywyd gan orchymyn aelodau'r Corff Llywodraethu ar 13 Rhagfyr 2023 ac fe'i llofnodwyd ar eu rhan gan:

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol i Gorff Llywodraethu Coleg Cambria**Barn**

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Coleg Cambria (y 'Coleg') am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Gorffennaf 2023 sy'n cynnwys y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad o Newidiadau mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad o Lifau Arian Parod a nodiadau i'r datganiadau ariannol, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu pwysig. Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw safonau cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Arferion Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig), gan gynnwys FRS 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon" (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Yn ein barn ni mae'r datganiadau ariannol yn:

- rhoi golwg wir a theg o gyflwr materion y Coleg ar 31 Gorffennaf 2023 a'i adnoddau sy'n dod i mewn a chymhwysio adnoddau, gan gynnwys ei incwm a'i wariant, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig.

Barn ar faterion eraill sy'n ofynnol gan y Cod Ymarfer Archwilio Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru

Yn ein barn ni:

- ym mhob ffordd berthnasol, mae'r arian a wariwyd o grantiau Llywodraeth Cymru a chronfeydd eraill, o ba ffynhonnell bynnag a weinyddwyd gan y Coleg at ddibenion penodol, wedi cael eu defnyddio'n gywir at y dibenion hynny, a phetai'n briodol, eu rheoli yn unol â'r holl ddeddfwriaeth berthnasol; ac
- ym mhob ffordd berthnasol, mae'r incwm wedi'i ddefnyddio yn unol â'r memorandwm ariannol gyda Llywodraeth Cymru.

Sail ein barn

Gwnaethom gynnal ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y Deyrnas Unedig) a deddfwriaeth berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r Archwilwyr i archwilio'r datganiadau ariannol yn ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol ar y Coleg yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y Deyrnas Unedig, yn cynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol (FRC) ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'n barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd y Llywodraethwyr o'r sail cyfrifo busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i berfformio, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, daflu amheuaeth sylweddol ar allu'r Coleg i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir ein cyfrifoldebau ni a chyfrifoldebau'r Llywodraethwyr mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Y Llywodraethwyr sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blyneddol a Datganiadau Ariannol ac eithrio'r datganiadau ariannol a'n Hadroddiad yr Archwilwyr Annibynnol arnynt.

Nid yw ein barn ynghylch y datganiadau ariannol yn cwmpasu unrhyw wybodaeth arall ac nid ydym yn mynegi unrhyw ffurf o gasgliad sicrwydd arnynt, ac eithrio i'r graddau a nodwyd yn benodol yn ein hadroddiad.

Yng nghyswllt ein harchwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb yw darllen yr wybodaeth arall, ac wrth wneud hynny, ystyried p'un ai yw'r wybodaeth arall yn anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gawsom trwy'r archwiliad neu fel arall yn ymddangos fel petai wedi ei gamddatgan ai peidio. Os ydym yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os ydym yn dod i'r casgliad, ar sail y gwaith a gyflawnwyd, bod camddatganiad perthnasol yn yr wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni hysbysu'r ffaith hwnnw. Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Materion y mae'n ofynnol i ni roi gwybod amdanynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r Coleg a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid ydym wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn Adroddiad y Llywodraethwyr.

Nid oes gennym unrhyw beth i adrodd amdano yn gysylltiedig â'r materion a ganlyn, lle mae'r Cod Ymarfer Archwilio Addysg Bellach a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, trwy gyfeirio at y Cyfarwyddyd Cyfrifon 2022/23, yn ei gwneud yn ofynnol i ni roi gwybod i chi, os yn ein barn ni:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol neu ni dderbyniwyd ffurflenni digonol ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau na ymwelwyd â ni; neu
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion cyfrifyddu a dychweliadau; neu
- ni dderbyniadwyd yr holl wybodaeth a'r esboniadau roedd eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

Cyfrifoldebau Aelodau o'r Corff Llywodraethu'r Coleg

Yn unol â'r esboniad llawnach yn Natganiad Cyfrifoldebau Aelodau o'r Corff Llywodraethu a nodir ar dudalen 28, mae'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol a bod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun gwir a theg, ac am reolaeth fewnol fel sy'n angenrheidiol ym marn y Corff Llywodraethu i alluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un ai oherwydd twyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r Corff Llywodraethu yn gyfrifol am asesu gallu'r Coleg i barhau fel busnes gweithredol gan ddatgelu, fel bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r busnes gweithredol fel sail cyfrifo oni bai bod y Corff Llywodraethu un ai'n bwriadu diddymu'r Coleg neu derfynu'r gweithrediadau, neu nad oes ganddynt unrhyw ddewis amgen realistig ac eithrio gwneud hynny.

Ein cyfrifoldebau i archwilio'r datganiadau ariannol

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol p'un ai yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfarwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, p'un ai oherwydd twyll neu wall, ac i gyhoeddi Adroddiad Archwilwyr Annibynnol sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel sicrwydd uchel, ond nid yw'n gwarantu bod archwiliad a gynhaliwyd yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU) yn canfod camddatganiad perthnasol bob tro pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wallau ac fe'u hystyriar yn berthnasol os gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt, yn unigol neu wedi eu cyfuno, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wnaed ar sail y datganiadau ariannol hyn.

I ba raddau y llwyddodd yr archwiliad i ganfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rydym yn dylunio prosesau yn unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellwyd uchod, i ganfod camddatganiadau o ran anghysondebau, gan gynnwys twyll. Manylir isod ar y graddau y mae ein gweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll:

Cawsom ddealltwriaeth o'r fframwaith cyfreithiol a rheoliadol sy'n berthnasol i'r Coleg ei hun a'r sector y mae'n gweithredu ynddo. Gwnaethom nodi meysydd deddfau a rheoliadau y gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol o'n profiad sector a thrwy drafod gyda'r Corff Llywodraethu a'r rheolwyr. Nodwyd y rhai mwyaf arwyddocaol fel Deddf Addysg Bellach ac Uwch 1992, fel Coleg Addysg Bellach Cyffredinol Cymru; y Datganiad o'r Arfer a Argymhellir: Cyfrifyddu ar gyfer Addysg Bellach ac Uwch 2019; a Chyfarwyddyd Cyfrifon Colegau 2022 i 2023.

Mae safonau archwilio yn cyfyngu'r gweithdrefnau archwilio gofynnol i nodi achosion o ddiffyg cydymffurfio â'r cyfreithiau a'r rheoliadau hyn i ymholi'r Gorfforaeth a rheolaeth ac arolygiad arall o ohebiaeth reoleiddiol a chyfreithiol, os o gwbl.

Gwnaethom ystyried graddau'r cydymffurfiaid â'r deddfau a'r rheoliadau hynny fel rhan o'n gweithdrefnau ar y datganiadau ariannol cysylltiedig.

Roedd ein gweithdrefnau archwilio yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:

- gwneud ymholiadau gan reolwyr a'r Corff Llywodraethu ynghylch ble maent yn ystyried bod tueddiad i dwyll ac a oes ganddynt unrhyw wybodaeth neu amheuaeth o dwyll;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, adolygu adroddiadau archwilio mewnol ac adolygu gohebiaeth â CThEM a rheoleiddwyr perthnasol i nodi unrhyw dwyll gwirioneddol neu bosibl neu unrhyw wendidau posibl mewn rheolaeth fewnol a allai arwain at dueddiad i dwyll;
- dod i ddeall y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau;
- asesu effeithiolrwydd dyluniad y rheolaethau sydd ar waith i atal a chanfod twyll;
- asesu'r risg y bydd rheolwyr yn diystyru gan gynnwys nodi a phrofi cofnodion cyfnodolion;
- herio'r rhagdybiaethau a'r dyfarniadau a wnaed gan reolwyr yn eu hamcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol;

Er na nododd ein harchwiliad unrhyw faterion arwyddocaol yn ymwneud â chanfod afreoleidd-dra gan gynnwys twyll, ac er gwaethaf yr archwiliad wedi'i gynllunio a'i gynnal yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU), mae risg na ellir ei hosgoi o hyd na chaniateir canfod camddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol oherwydd cyfyngiadau cynhenid yr archwiliad, ac y byddai unrhyw achosion o'r fath o dwyll neu afreoleidd-dra yn debygol o olygu cydgyllwynio, ffugio, camliwio bwriadol, neu ddiystyru rheolaethau mewnol.

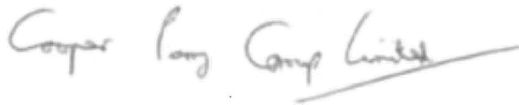
Ceir disgrifiad manylach o'n cyfrifoldebau am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol: <http://www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities>. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'n Hadroddiad gan yr Archwilydd Annibynnol.

Defnyddio ein hadroddiad

Cyflwynir yr adroddiad hwn i Aelodau'r Corff Llywodraethu, fel corff, yn unig, yn unol â'r Memorandwm Ariannol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru a'n llythyr penodi dyddiedig 6 Mai 2021. Cynhaliwyd ein gwaith archwilio fel y medrwn ddatgan i Aelodau'r Corff Llywodraethu, fel corff, am y materion hynny y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt mewn adroddiad archwilydd iddynt dan ein llythyr penodi dyddiedig 6 Mai 2021 ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau eithaf a ganiateir yn y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn tybio cyfrifoldeb i unrhyw un ac eithrio Aelodau'r Corff Llywodraethu, fel corff, am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn ac am y barnau a ffurfiwyd gennym.

Cooper Parry Group Limited

Archwilydd Statudol
Cubo Birmingham
Swyddfa 401, 4ydd Llawr
Two Chamberlain Square
Birmingham

B3 3AX

Dyddiad: 18 December 2023

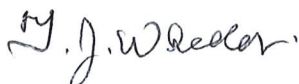
Datganiad Incwm Cynhwysfawr

		Nodiadau	
		2023	2022
		£'000	£'000
INCWM			
Cyllid gan gyrff rhoi grantiau	2	72,746	70,902
Ffioedd dysgu a chontractau addysg	3	4,018	4,356
Grantiau a chontractau eraill	4	1,768	1,924
Incwm arall	5	5,056	4,276
Incwm buddsoddi	6	329	166
Cyfanswm incwm		83,918	81,624
GWARIANT			
Costau staff cyn costau FRS102	7	52,018	47,311
Costau FRS102	22	1,590	4,399
Cyfanswm costau staff gan gynnwys costau FRS102		53,608	51,710
Treuliau gweithredu eraill	8	22,037	23,220
Dibrisiant a diffygiant	10	5,122	5,117
Llog a chostau cyllido eraill cyn FRS102	9	589	357
Costau llog FRS102	22	862	1,001
Llog a chostau cyllido eraill gan gynnwys FRS102		1,451	1,358
Cyfanswm gwariant		82,219	81,405
Gwarged/(Diffyg) cyn enillion a cholledion eraill		1,699	219
(Colled)/Enillion o gael gwared ar asedau sefydlog diriaethol	10	-	-
Gwarged/(Diffyg) cyn treth		1,699	219
Trethiant		-	-
Gwarged am y flwyddyn		1,699	219
Ailfesur rhwymedigaeth pensiynau budd diffiniedig net	22	24,054	38,477
Incwm/(Gwariant) cynhwysfawr arall am y flwyddyn		24,054	38,477
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn		25,753	38,696
Cynrychiolwyd gan:			
Incwm cynhwysfawr heb ei gyfyngu		25,753	38,696
Incwm cynhwysfawr cyfyngedig		-	-
		25,753	38,696

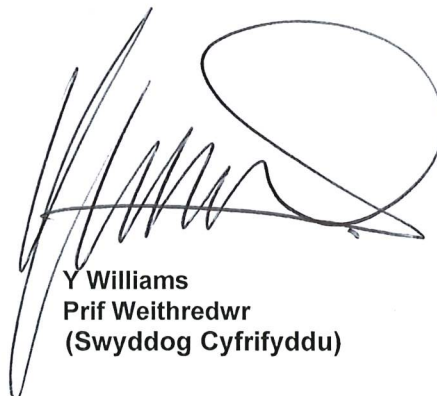
Mantolen ar 31 Gorffennaf

	Nodiadau	2023		2022	
		£'000		£'000	
Asedau sefydlog					
Asedau sefydlog diriaethol	10	129,546	127,335		
Buddsoddiadau	11	21	21		
		129,567	127,356		
Asedau cyfredol					
Stoc	12	967	972		
Dyledwyr	13	7,552	4,856		
Buddsoddiadau asedau cyfredol	14	10,156	6,056		
Arian yn y banc ac mewn llaw	19	21,365	19,279		
		40,040	31,163		
Rhwymedigaethau cyfredol					
Credydwr – symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn	15	(16,300)	(13,188)		
		23,740	17,975		
Cyfanswm asedau namyn rhwymedigaethau cyfredol		153,307	145,331		
Namyn: Credydwr – symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	16.	(66,424)	(61,268)		
Darpariaeth ar gyfer rhwymedigaethau					
Cynllun pensiwn buddion diffiniedig	18	(500)	(22,983)		
Darpariaethau eraill	18	(2,703)	(3,153)		
Cyfanswm asedau net		83,680	57,927		
Cronfeydd wrth gefn					
Cronfeydd wrth gefn heb eu cyfyngu					
Cronfa wrth gefn incwm a gwariant		77,011	51,193		
Cronfa wrth gefn ailbriso		6,669	6,734		
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn heb eu cyfyngu		83,680	57,927		
Cyfanswm cronfeydd wrth gefn		83,680	57,927		

Cymeradwywyd ac awdurdodwyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 1 i 58 i'w cyhoeddi gan y Gorfforaeth ar 13 Rhagfyr 2023 ac fe'u llofnodwyd ar ei rhan ar y dyddiad hwnnw gan:

Yr Athro Timothy Wheeler
Cadeirydd y Llywodraethwyr

Y Williams
Prif Weithredwr
(Swyddog Cyfrifyddu)

Datganiad o Newidiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn

	Cyfrif Incwm a Gwariant	Ailbrisiad cronfeydd wrth gefn	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000
Balans ar 1 Awst 2021	12,433	6,799	19,232
Gwarged o'r cyfrif wrth gefn incwm a gwariant	219	-	219
Gwariant cynhwysfawr arall	38,477	-	38,477
Trosglwyddiadau rhwng y cronfeydd ailbrisiad ac incwm a gwariant cronfeydd wrth gefn	65	(65)	-
Cyfanswm gwariant cynhwysfawr am y flwyddyn	38,761	(65)	38,696
Balans ar 31 Gorffennaf 2022	51,193	6,734	57,927
Gwarged o'r gronfa wrth gefn incwm a gwariant	1,699	-	1,699
Incwm cynhwysfawr arall	24,054	-	24,054
Trosglwyddiadau rhwng y cronfeydd wrth gefn ailbrisiad ac incwm a gwariant	65	(65)	-
Cyfanswm incwm cynhwysfawr am y flwyddyn	25,818	(65)	25,753
Balans ar 31 Gorffennaf 2023	77,011	6,669	83,680

Datganiad Llifau Arian

	Nodiadau	2023	2022
		£'000	£'000
Gweithgareddau gweithredu			
Arian a gynhyrchwyd o weithrediadau	19	6,540	8,968
Llif arian net o'r gweithgareddau gweithredu		<u>6,540</u>	<u>8,968</u>
Gweithgareddau buddsoddi			
Elw o werthu asedau sefydlog		-	-
Incwm Buddsoddi		329	166
Grantiau cyfalaf a gafwyd		8,158	884
Prynu asedau sefydlog diriaethol		(7,334)	(3,034)
		<u>1,153</u>	<u>(1,984)</u>
Gweithgareddau cyllido			
Llog a dalwyd		(485)	(293)
Elw o fenthyciadau newydd		-	-
Ad-daliadau'r symiau a fenthycwyd		(1,022)	(957)
		<u>(1,507)</u>	<u>(1,250)</u>
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian yn y flwyddyn		<u>6,186</u>	<u>5,734</u>
Arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian ar ddechrau'r flwyddyn	19	25,335	19,601
Arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian ar ddiwedd y flwyddyn	19	31,521	25,335

Nodiadau'r Cyfrifon

1. Polisiau Cyfrifyddu

Datganiad polisiau cyfrifyddu a thechnegau amcangyfrif

Defnyddiwyd y polisiau cyfrifyddu a ganlyn yn gyson wrth ymdrin ag eitemau, a ystyrir yn berthnasol yng nghyswllt y datganiadau ariannol.

Gwybodaeth gyffredinol

Mae Coleg Cambria yn gorfforaeth a sefydlwyd dan Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992 fel Coleg Addysg Bellach Cyffredinol Cymreig. Nodir cyfeiriad prif leoliad busnes y Coleg ar dudalen 20. Nodir natur gweithrediadau'r Coleg yn Adroddiad y Corff Llywodraethu.

Sail cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â'r *Datganiad Arferion a Argymhellir*. Cyfrifo ar gyfer sefydliadau Addysg Bellach ac Uwch (SORP 2019), y *Cyfarwyddyd Cyfrifon Colegau ar gyfer 2022 i 2023* yn unol â Safon Adrodd Ariannol 102 – "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon" (FRS 102) dan y confensiwn cost hanesyddol. Mae'r Coleg wedi cymhwyso'r diwygiadau i FRS102 a gyhoeddwyd gan y FRC ym mis Rhagfyr 2017 cyn i'w dyddiad dod i rym gorfodol o gyfnodau cyfrifyddu ddechrau ar 1 Ionawr 2019 neu ar ôl hynny trwy fabwysiadu'r Datganiad Arferion a Argymhellir 2019 yn gynnar, ni chafwyd unrhyw newidiadau i bolisiau cyfrifyddu o ganlyniad. Mae'r Coleg yn endid budd cyhoeddus ac felly mae wedi cymhwyso gofynion budd cyhoeddus perthnasol FRS 102.

Nodir y prif bolisiau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn isod. Defnyddiwyd y polisiau hyn yn gyson o ran yr holl flynyddoedd a gyflwynir, oni nodir yn wahanol.

Cyflwynir y datganiadau ariannol mewn sterling, sydd hefyd yn gyfrwng arian swyddogaethol y Coleg.

Mae'r symiau ariannol yn y datganiadau ariannol hyn wedi eu talgrynnu i'r £1,000 cyfan agosaf, oni nodir yn wahanol.

Busnes gweithredol

Nodir gweithgareddau'r Coleg, ynghyd â'r ffactorau sy'n debygol o effeithio ar ei ddatblygiad a'i berfformiad yn y dyfodol yn Adroddiad y Corff Llywodraethu. Cyflwynir sefyllfa ariannol y Coleg, ei lif arian, ei hylifedd a'i fenthyciadau yn y Datganiadau Ariannol a'r Nodiadau cysylltiedig.

Mae gan y Coleg falans arian parod a buddsoddiad tymor byr o £31.5 miliwn (£25.3 miliwn yn 31 Gorffennaf 2022). Mae rhagolygon ariannol 2022/23 a 2024/25 yn cynnwys rhagolwg llif arian, sy'n nodi bod mesurau diddyledrwydd yn parhau'n gryf trwy gydol y cyfnod a ragwelir gyda digon o arian parod i dalu am rwymedigaethau tymor byr. Mae strategaeth ariannol y Coleg yn cynorthwyo cronni balansau arian ac arian wrth gefn er mwyn creu cronfa wrth gefn, darparu arian i fuddsoddi mewn adnoddau dysgu a buddsoddi mewn ystadau i wella profiadau dysgwyr. Ar hyn o bryd, mae gan y Coleg £8.019 miliwn o ddyledion (£9.154 miliwn 21/22) sy'n ymwneud â chyfleusterau benthycia tymor hir a ddefnyddiwyd i ariannu buddsoddiadau cyfalaf fel rhan o strategaeth ystadau cyffredinol y Coleg. Mae'r Coleg hefyd wedi cael grantiau cyfalaf Llywodraeth Cymru i gynorthwyo datblygiadau ystadau. Lefel y benthycia a fynegir fel canran o'r incwm yw 9.53%. Dyma fesur da o ba mor uchel yw lefel y benthycia o'i gymharu â maint y Coleg. Mae hyn yn parhau ymhell o dan y lefel a gymeradwywyd yn y strategaeth ariannol a'r lefelau a ddefnyddir i asesu iechyd ariannol y Coleg. Mae'r Coleg wedi asesu ei gydymffurfiaeth ag amodau cytundeb y benthyciad a nododd gyfamodau ariannol ar ddyddiad prawf y fantolen, a oedd yn dangos bod yr holl fesurau wedi'u cyflawni. Mae rhagfynegiadau a rhagamcanion ariannol y Coleg yn dangos y bydd yn gallu gweithredu o fewn ei gyfleuster benthyciad a'r cyfamodau hyn sy'n bodoli eisoes am y dyfodol rhagweladwy.

Yn unol â hynny mae'r Coleg yn meddu ar ddisgwyliad rhesymol fod ganddo adnoddau digonol i barhau i weithredu am y dyfodol rhagweladwy, ac oherwydd hynny bydd yn parhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol wrth baratoi ei Ddatganiadau Ariannol.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Bydd y Coleg yn parhau i fonitro ei incwm a'i wariant, yn enwedig o ran arian a gafwyd gan Lywodraeth Cymru a diweddarau ei ragolygon ariannol yn unol â hynny. Yn seiliedig ar sefyllfa ariannol ac arian parod sylfaenol gref y Coleg mae'r Coleg yn hyderus bod ei bolisïau cyfrifyddu yn parhau i fod yn briodol.

Cydnabod incwm

Mae grantiau refeniw'r Llywodraeth yn cynnwys grantiau rheolaidd gan gyrff cyllido a grantiau eraill y cyfrifyddir amdanynt dan y model cronni fel y caniateir gan FRS 102. Mesurir grantiau rheolaidd gan gyrff cyllido yn unol â'r amcangyfrifon gorau ar gyfer y cyfnod o ran yr hyn sydd i'w dderbyn ac yn dibynnu ar y ffrwd incwm penodol dan sylw. Yn arferol penderfynir ar yr incwm grant terfynol ar ddiwedd y broses cysoni diwedd y flwyddyn gyda'r corff cyllido yn dilyn diwedd y flwyddyn, a chanlyniadau unrhyw archwiliadau cyllido.

Cydnabyddir grantiau o ffynonellau ac eithrio'r Llywodraeth yn yr incwm pan fo gan y Coleg yr hawl i'r incwm a bod yr amodau'n gysylltiedig â pherfformiad wedi'u bodloni. Cydnabyddir incwm a dderbynnir cyn bodloni'r amodau'n gysylltiedig â pherfformiad fel incwm wedi'i ohirio yn yr adran credydwy'r yn y fantolen a'i ryddhau i incwm fel bo'r amodau'n cael eu bodloni.

Mae grantiau cyfalaf gan y Llywodraeth yn cael eu cyfalafu, eu dal fel incwm wedi'i ohirio a'u cydnabod yn yr incwm dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased, dan y dull cronni fel y caniateir gan FRS 102. Dyrennir yr incwm wedi'i ohirio rhwng credydwy'r sy'n ddyledus ymhen llai na blwyddyn a'r rhai sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn. Cydnabyddir grantiau cyfalaf eraill yn yr incwm pan fo gan y Coleg yr hawl i'r cyllid, yn ddarostyngedig i gyflawni unrhyw amodau'n gysylltiedig â pherfformiad.

Cydnabyddir incwm o ffioedd dysgu yn y cyfnod y'i derbynnir ac mae'n cynnwys yr holl ffioedd sy'n daladwy gan ddysgwyr neu eu noddwyr. Cynhwysir incwm o grantiau, contractau a gwasanaethau eraill i'r graddau y cwblhawyd y contract neu'r gwasanaeth dan sylw. Mae'r holl incwm o adneuron tymor byr yn cael ei gredydu i'r cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod y caiff ei ennill.

Buddion ymddeol

Darperir buddion ymddeol i gyflogeion y Coleg gan y Cynllun Pensiwn Athrawon a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn bennaf, sy'n gynlluniau budd diffiniedig cyflogwyr lluosog.

Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun heb ei ariannu. Cyfrifir y cyfraniadau i'r Cynllun Pensiwn Ariannol fel bo'r costau'n cael eu lledaenu ar draws bywyd gwaith cyflogeion gyda'r Coleg yn y fath fodd fel bod y gost pensiwn yn ganran wastad yn bennaf o gyflog cyfredol ac yn y dyfodol. Penderfynir ar y cyfraniadau gan Actiwari'r Llywodraeth ar sail prisio yn defnyddio dull uned wedi ei rhagamcanu. Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun cyflogwyr lluosog ond nid oes gwybodaeth ddigonol ar gael i ddefnyddio cyfrifyddu buddion diffiniedig ac felly fe'i cyfrifir fel cynllun cyfraniad diffiniedig, gyda'r swm a nodir yn y datganiad incwm cynhwysfawr yn cynrychioli'r cyfraniadau sy'n daladwy yn y flwyddyn. Dangosir y gwahaniaeth rhwng cyfraniadau sy'n daladwy yn y flwyddyn a chyfraniadau a dalwyd fel un ai cronniadau neu ragdaliadau.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun a ariennir, ac mae asedau'r cynllun yn cael eu dal ar wahân. Mesurir cynlluniau pensiwn ar brisiad teg a mesurir rhwymedigaethau ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull credyd uned rhagamcanol. Ceir y prisiadau actiwaraid o leiaf bob tair blynedd ac maent yn cael eu diweddarau ar ddyddiad pob mantolen. Mae'r symiau yn erbyn y gwarged gweithredu yn cynrychioli'r costau gwasanaeth cyfredol a chostau cyflwyniadau i'r cynllun, newidiadau i fuddion, setliadau a chwtogiadau. Fe'u cynhwysir fel rhan o gostau staff fel y digwyddasant. Nodir y llog net ar y rhwymedigaeth/ased budd diffiniedig net ar y datganiad incwm cynhwysfawr a'i gynnwys yn y costau cyllido. Mae'r ail-fesur yn cynnwys enillion a cholledion actiwaraid a'r adenillion ar asedau'r cynllun (ac eithrio symiau a gynhwyswyd yn y llog net at y rhwymedigaeth budd diffiniedig net) yn cael eu cydnabod ar unwaith dan incwm cynhwysfawr arall.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisiau Cyfrifo (parhad)

Buddion cyflogaeth tymor byr

Mae buddion cyflogaeth tymor byr megis cyflogau ac absenoldebau a ddigolledir (tâl gwyliau) yn cael eu cydnabod fel traul yn y flwyddyn y mae'r cyflogeion yn rhoi'r gwasanaeth i'r Coleg. Cydnabyddir cost unrhyw hawl gwyliau na chafodd ei ddefnyddio y mae'r Coleg yn disgwyl ei dalu mewn cyfnodau yn y dyfodol yn y cyfnod y mae'r cyflogeion yn rhoi'r gwasanaeth.

Pensiynau dyrchafedig

Mae gwir gost unrhyw bensiwn dyrchafedig parhaus i gyn aelod o staff yn cael ei dalu gan y Coleg yn flynyddol. Mae amcangyfrif o gost ddisgwyliedig unrhyw ychwanegiad i bensiwn parhaus cyn aelod o staff yn y dyfodol yn cael ei nodi yn llawn yn yr incwm cynhwysfawr yn y flwyddyn y bydd yr aelod staff yn ymddeol. Yn y blynyddoedd dilynol, priodolir yn erbyn darpariaethau yn y fantolen gan ddefnyddio'r daenlen pensiynau dyrchafedig a ddarperir gan y cyrff cyllido.

Buddsoddiadau asedau sefydlog

Buddsoddiadau mewn endidau a reolir ar y cyd

Mae'r budd mewn endidau a reolir ar y cyd yn cael eu mesur ar sail cost i ddechrau ac yn cael eu mesur ar lefel cost lai unrhyw golledion diffygiant cronuss yn ddilynol yn natganiadau ariannol ar wahân y Coleg.

Asesir buddiannau mewn endidau a reolir ar y cyd o ran diffygiant ar bob dyddiad adrodd. Mae unrhyw golledion diffygiant neu wyrddroi colledion diffygiant yn cael eu cydnabod ar unwaith yn yr incwm cynhwysfawr.

Buddsoddiadau Eraill

Mae buddsoddiadau a restrir a ddelir fel asedau anghyfredol a buddsoddiadau asedau cyfredol, a allent gynnwys buddsoddiadau a restrir, yn cael eu datgan ar brisiad teg, gyda symudiadau'n cael eu cydnabod yn yr Incwm Cynhwysfawr.

Asedau sefydlog diriaethol

Mae asedau sefydlog diriaethol yn cael eu datgan ar sail cost lai dibrisiant cronuss a cholledion diffygiant cronuss.

Tir ac adeiladau

Mae tir ac adeiladau yn cael eu datgan ar sail cost lai dibrisiant cronuss a cholledion diffygiant cronuss. Mae adeiladau rhydd-ddaliad yn cael eu dibrisio yn y flwyddyn lawn gyntaf ar ôl eu caffael dros eu hoes economaidd ddefnyddiol ddisgwyliedig i'r Coleg o 50 mlynedd. Mae gan y Coleg bolisi o ddibrisio addasiadau sylweddol i adeiladau dros gyfnod eu hoes economaidd ddefnyddiol, sef 25 mlynedd.

Eiddo sydd wrthi'n cael ei adeiladu

Mae asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu yn cael eu cyfrifyddu ar sail cost, wedi'i seilio ar werth tystysgrifau'r penseiri a chostau uniongyrchol eraill hyd at 31 Gorffennaf Nid ydynt yn cael eu dibrisio nes iddynt gael eu defnyddio.

Cyfarpar

Mae offer sy'n costio llai na £2,000 am bob eitem unigol yn cael ei nodi yn y cyfrif incwm a gwariant yn y cyfnod caffael. Mae'r holl gyfarpar arall yn cael ei gyfalafu ar y lefel cost yn y flwyddyn gyntaf lawn ar ôl ei gaffael.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1.. **Polisiâu Cyfrifyddu (parhad)**

Dibrisiant a gwerthoedd gweddillol

Nid yw tir rhydd-ddaliad yn cael ei ddibrisio. Cyfrifir disbrisiant ar asedau eraill gan ddefnyddio'r sail llinell syth i ddileu cost pob ased i'w werth gweddillol amcangyfrifedig dros eu hoes ddefnyddiol ddisgwyliedig, fel a ganlyn:

- Adeiladau (yn cynnwys seilwaith a chostau adeiladwaith y gellir eu tadogi yn uniongyrchol) – 50 mlynedd
- Offer – 25 mlynedd
- Gwelliannau i Adeiladau / Gwella Ystadau / Gosodiadau a Ffitiadau – 25 mlynedd
- Cerbydau a Pheiriannau – 4 blynedd
- Caledwedd a Meddalwedd Cyfrifiadurol – 4 blynedd
- Cyfarpar (Cyffredinol) – 4 blynedd
- Cyfarpar Arbenigol / Gweithdy – 10 mlynedd

Mae'r gwerth gweddillol yn cael ei gyfrifo ar y prisiau mewn grym ar y dyddiad adrodd, ar ôl amcangyfrif y costau gwaredu ar gyfer yr ased fel petai ar yr oedran ac yn y cyflwr disgwyliedig ar ddiwedd ei oes ddefnyddiol.

Bydd costau dilynol, yn cynnwys cydrannau adnewyddu, yn cael eu cyfalafu yn unig pan ei bo'n debygol y bydd costau o'r fath yn cynhyrchu buddion economaidd yn y dyfodol. Yna mae unrhyw gydrannau wedi eu hadnewyddu yn cael eu dadgydnabod. Mae'r holl gostau trwsio a chostau cynnal a chadw eraill yn dreuliau pan fyddont yn digwydd.

Diffygiant asedau sefydlog

Gwneir asesiad ar bob dyddiad adrodd p'un ai oes arwyddion y gallai ased sefydlog fod yn ddiffygiol neu fod colled diffygiant a gydnabuwyd yn flaenorol wedi ei wyrdroi yn rhannol neu'n gyfan gwbl. Os oes arwyddion o'r fath, gwneir amcangyfrif o swm adferadwy'r ased.

Mae'r diffyg rhwng gwerth cario asedau sefydlog a'u symiau adferadwy, fel yr uchaf o brisiad teg llai costau i werthu a phrisio mewn defnydd, yn cael eu cydnabod fel colledion diffygiant. Mae diffygiant asedau wedi'u hailbrisio yn cael eu trin fel colled ailbrisio. Mae'r holl golledion diffygiant eraill yn cael eu cydnabod yn yr incwm cynhwysfawr.

Bydd colledion diffygiant cydnabyddedig yn cael eu gwyrddroi os yw'r rhesymau am y golled diffygiant wedi peidio â bod yn berthnasol, a bryd hynny yn unig. Cydnabyddir gwyrddroi colledion diffygiant yn yr incwm cynhwysfawr neu fel enillion ailbrisio o ran asedau wedi'u hailbrisio. Pan fydd colled diffygiant yn cael ei wyrdroi bydd y dibrisiant neu'r amorteiddio yn cael ei addasu i ddyrannu swm cario diwygiedig yr ased (llai unrhyw werth gweddillol) dros ei gyfnod oes ddefnyddiol sy'n weddill.

Costau benthyca

Cydnabyddir costau benthyca fel gwariant yn y cyfnod y maent yn ddyledus.

Stoc

Mae'r da byw a chnydau yn cael eu mesur ar eu prisiad teg gan Clough & Co., Auctioneers and Valuers, a dangosir y symud yn y cyfrif incwm a gwariant.

Mae deunyddiau crai yn cael eu datgan ar eu cost isaf a gwerth troi yn arian net. Lle bo angen, gwneir darpariaeth ar gyfer stoc ddarfodedig, sy'n symud yn araf a stoc ddiffygiol.

Arian a'r hyn sy'n cyfateb i arian

Mae arian yn cynnwys arian mewn llaw, adneuron sy'n ad-daladwy ar gais a gorddrafftiau. Mae adneuron yn ad-daladwy ar gais os ydynt ar gael yn ymarferol cyn pen 24 awr heb gosb. Yr hyn sy'n cyfateb i arian yw buddsoddiadau tymor byr, hylifol iawn, y gellir eu trosi yn symiau arian gwybyddus gyda risg anarwyddocaol o newid mewn gwerth. Mae buddsoddiad yn cael ei ystyried fel yr hyn sy'n cyfateb i arian os yw'n aeddfedu 3 mis neu lai o ddyddiad ei gaffael.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisiau cyfrifo (parhad)

Offerynnau Ariannol

Mae'r Coleg wedi dewis mabwysiadu Adrannau 11 a 12 FRS 102 yn llawn yng nghyswllt offerynnau ariannol.

Asedau a rhwymedigaethau ariannol

Cydnabyddir asedau ariannol a rhwymedigaethau ariannol pan fo'r Coleg yn dod yn barti i ddarpariaeth cytundebol yr offeryn.

Mae rhwymedigaethau ariannol yn cael eu categorio yn unol â sylwedd ymrwymadau cytundebol yr offeryn ariannol, yn hytrach na ffurf gyfreithiol yr offeryn ariannol.

Mesurir yr holl asedau a rhwymedigaethau ariannol ar bris y trafodyn i ddechrau (yn cynnwys costau trafodion), ac eithrio'r asedau hynny a fesurir ar brisiad teg trwy elw neu golled, sy'n cael eu mesur ar brisiad teg i ddechrau (sef pris trafodyn heb gynnwys costau y trafodyn fel arfer), oni bai bod y trefniant yn cynrychioli trafodyn ariannol. Mae ased ariannol neu rhwymedigaeth ariannol sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy mewn blwyddyn yn cael ei fesur ar y swm heb ei ddisgowntio a ddisgwylir ei dderbyn neu ei dalu net o ddiffygiant, oni bai ei fod yn drafodyn cyllido. Os yw trefniant yn cynrychioli trafodyn cyllido, mesurir yr ased ariannol neu'r rhwymedigaeth ariannol ar werth presennol y taliadau yn y dyfodol gyda disgownt ar log cyfradd y farchnad ar gyfer offeryn dyled tebyg.

Mae asedau ariannol a rhwymedigaethau ariannol yn cael eu gwrthbwysu yn unig pan fo hawl gorfodadwy cyfreithiol cyfredol i wrthbwysu'r symiau cydnabyddedig a'r bwriad yw un ai setlo ar sail net, neu wireddu'r ased a setlo'r rhwymedigaeth ar yr un pryd.

Dadgydnabod asedau a rhwymedigaethau ariannol

Bydd ased ariannol yn cael ei ddadgydnabod yn unig pan fo'r hawliau cytundebol i lifau arian yn dod i ben neu'n cael eu setlo, neu fod yr holl risgiau a breintiau perchnogaeth yn cael eu trosglwyddo'n sylweddol i barti arall, neu os yw rhai risgiau a breintiau perchnogaeth arwyddocaol yn cael eu cadw ond bod rheolaeth yr ased wedi'i drosglwyddo i barti arall sy'n medru gwerthu'r ased yn ei gyfanrwydd i drydydd parti anghysylltiedig. Mae rhwymedigaeth ariannol (neu ran ohoni) yn cael ei dadgydnabod pan fo'r ymrwymiad a nodir yn y contract yn cael ei gyflawni, ei ganslo neu'n dod i ben.

Trethiant

Ystyrir bod y Coleg yn bodloni'r profion a nodir ym Mharagraff 1 Atodlen 6 Deddf Cyllid 2010 ac felly mae'n bodloni diffiniad cwmni elusennol ar gyfer dibenion treth gorfforaethol y Deyrnas Unedig. Yn unol â hynny, mae gan y Coleg y potensial i fod wedi ei eithrio o drethiant o ran incwm neu enillion cyfalaf a dderbyniwyd yn y categorïau a gwmpasir gan Bennod 3 Rhan 11 Deddf Treth Gorfforaethol 2010 neu Adran 256 y Ddeddf Enillion Priodoladwy 1992, i'r graddau bod incwm neu enillion o'r fath yn cael eu defnyddio at ddibenion elusennol yn unig.

Mae'r Coleg wedi ei eithrio yn rhannol o ran Treth ar Werth, fel y gall adfer elfen fechan o'r TAW a godir ar ei fewnbynnau yn unig. Mae TAW na ellir ei hadfer ar fewnbynnau yn cael ei chynnwys yng nghostau mewnbynnau o'r fath ac yn cael ei hychwanegu at gost asedau sefydlog diriaethol fel y bo'n briodol, lle bo'r mewnbynnau eu hunain yn asedau sefydlog diriaethol yn ôl eu natur.

Darpariaeth a rhwymedigaethau annisgwyl

Cydnabyddir darpariaethau pan fo gan y Coleg ymrwymiad cyfreithiol neu adeiladol cyfredol o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol. Mae'n debygol y bydd trosglwyddo budd economaidd yn ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm yr ymrwymiad.

Lle bo effaith gwerth arian mewn amser yn berthnasol, cydnabyddir y swm y disgwylir y bydd ei angen i setlo'r rhwymedigaeth ar sail gwerth presennol gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt cyn treth. Cydnabyddir dad-ddirwyl yn disgownt fel cost cyllido yn y datganiad incwm cynhwysfawr yn y cyfnod y cyfyd.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisiau cyfrifyddu (parhad)

Mae rhwymedigaeth annisgwyl yn codi o ddigwyddiad yn y gorffennol sy'n rhoi ymrwymiad posibl i'r Coleg a bydd ei fodolaeth yn cael ei gadarnhau yn unig trwy wireddu neu fel arall digwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl dan reolaeth y Coleg. Mae rhwymedigaethau wrth gefn hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond un ai nid yw'n debygol y bydd all-lif adnoddau yn ofynnol neu ni ellir mesur swm yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Nid yw rhwymedigaethau annisgwyl yn cael eu cydnabod yn y fantolen ond fe'u datgelir yn nodiadau'r datganiadau ariannol.

Trefniadau asiantaeth

Mae'r Coleg yn gweithredu fel asiant wrth gasglu a thalu cronfeydd cymorth i ddysgwyr, gweinyddiaeth lwfansau cynnal addysg a grantiau addysg oedolion a phrosiect hyfforddiant dysgu yn y gwaith wedi'i deilwra yn benodol gydag Airbus. Mae'r taliadau cysylltiedig a dderbyniwyd gan yr Adran Addysg a Sgiliau a dosbarthu hyn i ddysgwyr wedi ei eithrio o incwm a gwariant y Coleg lle bo'r Coleg yn wynebu risg isafswm neu'n mwynhau budd economaidd bach iawn yn gysylltiedig â'r trafodion.

Dyfarniadau cyfrifyddu critigol ac ansicrwydd amcangyfrif

Mae amcangyfrifon a dyfarniadau yn cael eu gwerthuso'n barhaus ac wedi eu seilio ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill, yn cynnwys disgwyliadau digwyddiadau yn y dyfodol y credir eu bod yn rhesymol dan yr amgylchiadau.

Meysydd dyfarnu critigol

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn mae'r rheolwyr wedi gwneud y dyfarniadau a ganlyn:

- Penderfynu a yw prydlesau y mae'r Coleg wedi eu harwyddo fel un ai prydleswr neu brydlesai yn brydlesau gweithredol neu'n brydlesau cyllido. Mae'r penderfyniadau hyn yn dibynnu ar asesiad a yw'r risgiau ac enillion perchnogaeth wedi eu trosglwyddo gan yr prydleswr i'r prydlesai ar sail pob prydles unigol.

Amcangyfrifon a thybiaethau cyfrifyddu critigol

- *Asedau sefydlog diriaethol*

Mae asedau sefydlog diriaethol, ac eithrio eiddo buddsoddi, yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol, gan ystyried gwerthoedd gweddillol lle bo'n briodol. Mae gwir oes yr asedau a'r gwerthoedd gweddillol yn cael eu hasesu yn flynyddol a gallant amrywio yn dibynnu ar nifer o ffactorau. Wrth ailasesu oes asedau, ystyrir ffactorau fel arloesedd technolegol a rhaglenni cynnal a chadw. Mae asesiadau gwerth gweddillol yn ystyried materion fel amodau'r farchnad yn y dyfodol ac oes yr ased sy'n weddill.

- *Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol*

Mae prisiad cyfredol rhwymedigaeth buddion diffiniedig y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn dibynnu ar nifer o ffactorau sy'n cael eu penderfynu ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio amrywiaeth o dybiaethau. Mae'r tybiaethau a ddefnyddir wrth benderfynu'r gost net (incwm) ar gyfer pensiynau yn cynnwys y gyfradd ddisgownt. Bydd unrhyw newidiadau yn y tybiaethau hyn, a ddatgelir yn nodyn 22, yn effeithio ar werth cario y rhwymedigaeth pensiwn. Ymhellach defnyddiwyd dull rollo ymlaen sy'n rhagamcanu canlyniadau'r prisiad actiwaraidd llawn diweddaraf a gynhaliwyd ar 31 Mawrth 2022 gan yr actiwari wrth brisio'r rhwymedigaeth pensiynau ar 31 Gorffennaf 2023. Byddai unrhyw wahaniaethau rhwng y ffigurau yn deillio o'r dull rollo ymlaen a phrsiad actiwaraidd llawn yn effeithio ar swm cario y rhwymedigaeth pensiwn.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

1. Polisiau cyfrifyddu (parhad)

- Diffygiant asedau sefydlog

Mae'r Coleg yn ystyried a oes diffygiant o ran asedau sefydlog diriaethol. Lle y nodir arwydd o ddiffygiant mae'n ofynnol cael amcangyfrif o swm adferadwy'r ased neu swm adferadwy'r uned cynhyrchu arian. Bydd y rhain yn galw am amcangyfrif o'r llif arian yn y dyfodol a dethol cyfradd ddisgownt briodol er mwyn cyfrifo gwerth net presennol y llifau arian hynny.

2. Grantiau gan gyrff cyllido

	2023 £'000	2022 £'000
Grantiau rheolaidd		
Llywodraeth Cymru	46,273	42,180
Asiantaeth Cyllido Addysg a Sgiliau	31	-
Grantiau penodol		
Dysgu yn y Gwaith	11,713	11,790
Rhyddhau grantiau cyfalaf y llywodraeth	1,978	1,725
Cymorth Dysgu Ychwanegol	2,026	1,901
Grantiau eraill	10,725	13,306
Cyfanswm	72,746	70,902

3. Ffioedd dysgu a chontractau addysg

	2023 £'000	2022 £'000
Addysg Bellach	1,431	1,329
Addysg Uwch	1,980	1,952
Ffioedd myfyrwyr rhyngwladol	0	0
Cyfanswm ffioedd dysgu	3,411	3,281
Contractau addysg	607	1,075
Cyfanswm	4,018	4,356

4. Grantiau a chontractau ymchwil eraill

	2023 £'000	2022 £'000
Y Comisiwn Ewropeaidd	1,728	1,794
Grantiau a chontractau eraill	£40	130
Cyfanswm	1,768	1,924

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

5. Incwm arall

	2023 £'000	2022 £'000
Arlwyo a phreswylfeydd	1,565	1,247
Gweithgareddau eraill cynhyrchu incwm	1,432	1,364
Incwm ffermio	1,071	877
Incwm grant arall	41	10
Incwm amrywiol	946	778
Cyfanswm	5,056	4,276

6. Incwm buddsoddi

	2023 £'000	2022 £'000
Incwm buddsoddi arall	-	-
Cyfran o'r gwarged gweithredol mewn mentrau ar y cyd	58	161
Incwm o adneuron banc	271	5
	329	166
Incwm cyllid pensiwn (nodyn 22)	0	0
	329	166

7. Costau staff

Nifer cyfartalog yr unigolion a gyflogwyd gan y Coleg yn ystod y flwyddyn (gan gynnwys personél rheoli allweddol), wedi ei fynegi fel nifer y bobl a chyfwerth ag amser llawn ar gyfartaledd:

	2023 Cyfwerth ag amser llawn	2023 Nifer	2022 Cyfwerth ag amser llawn	2022 Nifer
Staff addysgu	489	586	501	592
Staff eraill	651	840	620	779
	1,140	1,426	1,121	1,371

	2023 £'000	2022 £'000
Costau staff ar gyfer yr unigolion uchod		
Cyflogau	40,411	36,843
Costau diogelwch cymdeithasol	4,024	3,634
Costau pensiwn eraill	9,113	11,078
Costau ailstrwythuro	59	155
	53,608	51,710

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

	Y flwyddyn yn dod i ben 31 Gorffennaf 2023		Y flwyddyn yn dod i ben 31 Gorffennaf 2022	
	Nifer	£'000	Nifer	£'000
Adrannau Addysgu a Dysgu	908	38,649	916	35,897
Gwasanaethau Cymorth Addysgu a Dysgu	124	2,569	121	2,177
Gwasanaethau cymorth eraill	33	1,013	30	849
Gweinyddiaeth a gwasanaethau canolog	165	5,518	125	5,203
Gwariant cyffredinol ar addysg	11	427	11	409
Adeiladau	108	2,208	79	1,505
Ymchwil ac ymgynghori	-	-	-	-
Gweithgareddau eraill cynhyrchu incwm	60	1,325	63	1,377
Arlwyo a phreswylfa	-	-	-	-
Y Fferm	12	405	10	268
Is-gyfanswm	1,421	52,114	1,355	47,685
Costau ailstrwythuro eithriadol	5	59	16	155
	<u>1,426</u>	<u>52,173</u>	<u>1,371</u>	<u>47,840</u>
	<u><u>1,426</u></u>	<u><u>52,173</u></u>	<u><u>1,371</u></u>	<u><u>47,840</u></u>

Nid yw'r dadansoddiad yn y tabl uchod yn cynnwys taliadau mewn perthynas â chostau pensiwn buddion diffiniedig a darpariaeth pensiwn dyrchafedig.

Personél rheoli allweddol

Personél rheoli allweddol yw'r unigolion hynny sydd ag awdurdod a chyfrifoldeb am gynllunio, cyfarwyddo a rheoli gweithgareddau'r Coleg ac fe'u cynrychiolir gan Ddeiliaid Swyddi Uwch y Coleg fel y nodwyd ar dudalen 1.

	2023 Nifer	2022 Nifer
Nifer y personél rheoli allweddol yn cynnwys y Swyddog Cyfrifyddu oedd:	<u>4</u>	<u>4</u>

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

Nifer y personél rheoli allweddol a staff eraill a gafodd enillion blynyddol, ac eithrio cyfraniadau pensiwn ond yn cynnwys buddion mewn ffyrdd eraill, yn yr amrediadau a ganlyn, oedd:

	Personél rheoli allweddol		Staff eraill	
	2023 Nifer	2022 Nifer	2023 Nifer	2022 Nifer
£60,001 i £65,000	-	-	16	9
£65,001 - £70,000	-	-	6	2
£70,001 - £75,000	-	-	2	1
£75,001 - £80,000	-	-	1	1
£80,001 - £85,000	-	-	-	6
£85,001 - £90,000	-	-	6	-
£115,001 - £120,000	-	-	-	-
£120,001 - £125,000	-	-	-	-
£125,001 - £130,000	-	3	-	-
£135,001 - £140,000	3	-	-	-
£140,001 - £145,000	-	-	-	-
£155,001 - £160,000	-	-	-	-
£160,001 - £165,000	-	-	-	-
£165,001 - £170,000	-	1	-	-
£180,001 - £185,000	1	-	-	-
	4	4	31	19

Mae enillion personél rheoli allweddol wedi eu llunio fel a ganlyn:

	2023	2022
	£'000	£'000
Cyflogau	596	557
Buddion mewn ffyrdd eraill	0	0
Yswiriant gwladol	79	74
	675	631
Cyfraniadau pensiwn	121	113
Cyfanswm enillion	796	744

Nid oedd unrhyw enillion a oedd yn ddyledus i bersonél rheoli allweddol a hepgorwyd yn ystod y flwyddyn. Roedd y cynlluniau aberthu cyflog canlynol ar gael i'r holl bersonél rheoli allweddol yn ystod y flwyddyn: Beicio i'r Gwaith, talebau Gofal Plant, Cynllun Ceir Gwyrdd a chyllid benthyciad.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

Penderfynodd y corff llywodraethu ar dâl y Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr ar gyfer 2022/23. Nid oedd y Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr yn rhan o bennu ei dâl. Mae pecyn tâl staff rheoli allweddol, gan gynnwys y Prif Weithredwr, yn destun adolygiad blynyddol gan bwyllgor tâl y corff llywodraethu. Roedd y ffactorau a ystyriwyd gan y Pwyllgor wrth bennu tâl y swyddog cyfrifyddu am y flwyddyn hyd at 31 Gorffennaf 2023 yn cynnwys: codiadau cyflog i staff eraill; perfformiad o'i gymharu ag amcanion personol; perfformiad y sefydliad a data meincnodi sector ar gyflog swyddogion cyfrifyddu i ddarparu arweiniad gwrthrychol.

Mae'r Prif Weithredwr yn atebol i Gadeirydd y Corff Llywodraethu, sy'n cynnal adolygiad blynyddol o berfformiad o'i gymharu ag amcanion cyffredinol y Coleg gan ddefnyddio mesurau perfformiad ansodol a meintiol. Defnyddiwyd dull tebyg i benderfynu tâl gweddill y personél rheoli allweddol. Mae'r enillion uchod hefyd yn cynnwys symiadau sy'n daladwy i'r Prif Weithredwr (a oedd hefyd y swyddog ar y tâl uchaf) o:

	2023	2022
	£'000	£'000
Cyflogau	181	167
Buddion mewn ffyrdd eraill	0	0
	181	167
Cyfraniadau pensiwn	42	40
Cyfanswm enillion	223	207

Mae'r cyfraniadau pensiwn yng nghyswllt y Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr a'r deiliaid swyddi uwch yn ymwneud â chyfraniadau'r cyflogwr i un ai'r Cynllun Pensiwn Athrawon neu'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, sy'n cael eu talu ar yr un gyfradd â chyflogeion eraill.

Perthynas tâl a chydabyddiaeth Swyddog Cyfrifyddu/Prif Weithredwr wedi'i fynegi fel lluosrif

	2023	2022
Tâl sylyfaenol y Prif Weithredwr fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	5.62	5.37
Cyfanswm tâl y Prif Weithredwr fel lluosrif o ganolrif yr holl staff	6.88	6.64

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

7. Costau staff (parhad)

Cydnabyddiaeth Llywodraethwyr

Ni chafodd aelodau'r gorfforaeth ac eithrio'r Swyddog Cyfrifyddu ac aelodau staff unrhyw daliad gan y sefydliad ac eithrio ad-dalu costau teithio a chynhaliath a ddigwyddodd yn ystod eu dyletswyddau. Yn ystod y flwyddyn talwyd 4 llywodraethwr (2021/22 - 5) cyfanswm o £1,424 (2021/22 - £1,181) mewn treuliau am gostau teithio a chynhaliath a threuliau digolledu eraill a ddaeth i'w rhan wrth gyflawni eu dyletswyddau.

Gweithgareddau Tramor

Cafwyd y costau a ganlyn yn ystod y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2023 yng nghyswllt gweithgareddau tramor, a gynhaliwyd yn unol â'r strategaeth a gymeradwywyd gan y Corff Llywodraethu.

Mae'r costau yng nghyswllt gweithgareddau tramor ar gyfer unigolion eraill fel a ganlyn:

	Teithio a Llety	Cynhaliath a Lletygarwch	Costau Eraill	Nifer yr Ymweliadau
	£	£	£	
Llywodraethwyr	0	0	0	0
Deiliaid Swyddi Uwch	0	0	0	0
Unigolion Eraill	*50,276	0	10,498	4
Cyfanswm	50,276	0	10,498	4

*Mae'r gwerth hwn yn cynnwys trosglwyddiadau Ewro gyda gwerthoedd o €45,352 wedi'u trosi ar gyfradd gyfnewid gyfartalog o: £1 = €1.1133

8. Treuliau gweithredu eraill

	2023	2022
	£'000	£'000
Costau addysgu	8,130	7,433
Costau eraill	9,031	8,087
Costau safleoedd	4,876	7,700
Cyfanswm	22,037	23,220

Nodir gwarged/diffyg cyn trethiant ar ôl codi tâl/(credydu):

	2023	2022
	£'000	£'000
Ffioedd sy'n daladwy i archwilwyr allanol o ran ffioedd archwilio a ffioedd nad ydynt ar gyfer archwilio:		
Archwilio'r datganiadau ariannol	38	37
Gwasanaethau eraill a ddarparwyd gan yr archwilwyr datganiadau ariannol	3	2
Archwiliad Mewnol	22	17
Costau asiantaeth	788	309
(Elw)/colledion ar waredu asedau sefydlog diriaethol (lle nad ydynt yn faterol)	(153)	-
Llogi asedau dan brydlesau gweithredol	34	28

Yn unol â Rheoliad Cwmnïau (Datgelu Taliadau Archwilydd a Chytundebau Cyfyngu Atebolrwydd) 2008 OS 2008/489 fel y'i diwygiwyd o 1 Hydref 2011 o dan OS 2011/2198, Rheoliadau 2011, nodir datgelu cydnabyddiaeth archwilydd ac eithrio TAW.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

9. Llog a chostau cyllido eraill

	2023 £'000	2022 £'000
Ar fenthyciadau banc a benthyciadau eraill:	485	293
	<hr/> 485	<hr/> 293
Llog net ar rwymedigaeth pensiwn buddion diffiniedig (nodyn 22)	862	1,001
Ar ddarpariaeth pensiwn dyrchafedig (nodyn 18)	104	64
Cyfanswm	<hr/> 1,451	<hr/> 1,358

10. Asedau sefydlog diriaethol

	Rhydd-ddaliad £'000	Cyfarpar £'000	Asedau sydd Wrthi'n Cael eu Hadeiladu £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu brisiad Ar 1 Awst 2022	152,167	24,121	661	176,948
Ychwanegiadau	-	1,519	5,816	7,335
Ail-ddosbarthu	-		-	-
Gwaredu	(273)	-	-	(273)
Ar 31 Gorffennaf 2023	151,894	25,640	6,477	184,010
Dibrisiant				
Ar 1 Awst 2022	33,620	15,995	-	49,615
Taliad am y flwyddyn	2,416	2,706	-	5,122
Dileu o ran gwarediadau	(273)	-	-	(273)
Ar 31 Gorffennaf 2023	35,763	18,701	-	54,464
Gwerth net ar bapur ar 31				
Gorffennaf 2023	116,131	6,938	6,477	129,546
Gwerth net ar bapur ar 31				
Gorffennaf 2022	118,549	8,125	661	127,335

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

11. **Buddsoddiadau Asedau Sefydlog**

Mae'r Coleg yn berchen ar 1% o'r cyfraniadau cyfalaf cyffredin a gyhoeddwyd gan gwmni Ruthin Farmers Auction Company Limited, gyda'r gost ddechreuol a oedd yn £16,000.

Mae'r Coleg yn berchen ar gyfran lleiafrif y cyfraniadau cyfalaf cyffredin a gyhoeddwyd gan Corwen Farmers Limited, gyda'r gost ddechreuol a oedd yn £5,000.

Mae'r Coleg yn dal cyfran 40% mewn menter ar y cyd gyda The Manchester College. Cafodd Novus Cambria, cwmni preifat wedi'i gyfyngu trwy warant ei ymgorffori ar 29 Medi 2016 yn dilyn tendr llwyddiannus ar y cyd i ddarparu darpariaeth addysgol yng Ngharchar Ei Mawrhydi y Berwyn, Wrecsam, gyda'r contract "Dysgu a Sgiliau" yn cael ei ddyfarnu gan y Weinyddiaeth Amddiffyn. Nodir y buddsoddiad hwn ar gost (DIM).

	2023 £'000	2022 £'000
Endidau a reolir ar y cyd – Novus Cambria	0	0
Buddsoddiadau eraill	21	21
Cyfanswm	21	21

12. **Stoc**

	2023 £'000	2022 £'000
Da Byw a Chnydau	926	936
Deunyddiau Crai	41	36
Cyfanswm	967	972
Da Byw a Chnydau		

	2023 £'000	2022 £'000
Stoc Ddechreuol	936	860
Cynnydd o ganlyniadau i bryniannau	478	255
Gostyngiadau oherwydd gwerthiannau	(177)	(128)
Enillion yn deillio o newidiadau i brisiad teg	182	189
Gostyngiad o ganlyniad i'r cynhaeaf	(460)	(211)
Arall	(33)	(29)
Stoc ar ddiwedd y cyfnod	<u>926</u>	<u>936</u>

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

13. Dyledwyr

	2023 £'000	2022 £'000
Symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn: Dyledwyr masnach	576	311
Symiau sy'n ddyledus gan endidau a reolir ar y cyd Rhagdaliadau ac incwm cronnus	-	-
Symiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru	3,063	3,277
	3,913	1,268
Cyfanswm	7,552	4,855

14. Buddsoddiadau asesdau cyfredol

	2023 £'000	2022 £'000
Adneuron tymor byr	10,156	6,056
Cyfanswm	10,156	6,056

Mae'r adneuron yn cael eu dal gan fanciau a chymdeithasau adeiladu sy'n gweithredu ym marchnad Llundain ac a drwyddedir gan yr Awdurdod Ymddygiad Ariannol, gyda mwy na thri mis tan aeddfedu ar ddyddiad y fantolen.

15. Credydwyr: symiau sy'n ddyledus ymhen blwyddyn

	2023 £'000	2022 £'000
Benthyciadau a gorddrafft banc	1,008	1,111
Benthyciadau eraill	14	23
Credydwyr masnach	1,956	1,204
Trethiant arall a diogelwch cymdeithasol	1,072	857
Didyniadau	1,411	898
Croniadau ac incwm wedi'i ohirio	5,289	4,798
Symiau sy'n ddyledus i Lywodraeth Cymru	3,149	1,812
Incwm wedi'i ohirio - grantiau'r llywodraeth	2,401	2,485
Cyfanswm	16,300 oed	13,188

16. Credydwyr: symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn

	2023 £'000	2021 £'000
Benthyciadau banc	6,929	7,937
Benthyciadau eraill	69	83
Incwm wedi'i ohirio - grantiau cyfalaf y llywodraeth	59,426	53,248
Cyfanswm	66,424	61,268

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

17. Dyled yn aeddfedu

	2023	2022
	£'000	£'000
Ymhen blwyddyn neu lai	1,022	1,134
Rhwng blwyddyn a dwy flynedd	1,043	1,022
Rhwng dwy flynedd a phum mlynedd	3,272	3,200
Ymhen pum mlynedd neu ragor	2,682	3,798
Cyfanswm	8,019	9,154

Defnyddiwyd cyfran o dir ac adeiladau rhydd-ddaliad y Coleg fel sicrwydd ar gyfer y benthyciadau uchod fel a gynlyn:

	Balans 31-Gorff-23 £'000	Cyfradd Llog	Eiddo a ddefnyddiwyd fel sicrwydd
Barclays Bank plc	2,162	6.65%	Safle Parc y Gelli, Wrecsam
Lloyds Bank 2	5,775	Newidiol	Safle Llysfasi, Rhuthun
Salix	82	0%	Ansicredig

Defnyddiwyd benthyciadau gan Salix Finance Ltd, fel rhan o'r Cynllun Benthyciadau Effeithlonrwydd Ynni, yn benodol at ddiben cyllido'r prosiectau arbed ynni. Mae'r benthyciadau ar gyfradd llog 0% ac yn addaladwy i 2026/27. Mae benthyciadau gwerth cyfanswm o £82,432 yn parhau i fod heb eu talu ar 31 Gorffennaf 2023.

18. Darpariaeth ar gyfer rhwymedigaethau

	Cynllun pensiwn budd diffiniedig £'000	Pensiynau uwch £'000	Cyfanswm £'000
Ar 1 Awst 2022	22,983	3,155	26,138
Gwariant yn y cyfnod	(3,778)	(555)	(4,333)
Darpariaeth ychwanegol yn y cyfnod	(18,705)	103	(18,602)
Ar 31 Gorffennaf 2023	500	2,703	3,203

Mae'r cynllun pensiwn buddion diffiniedig yn berthynol i'r rhwymedigaethau dan aelodaeth y Coleg o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Rhoddir rhagor o fanylion yn Nodyn 22.

Mae'r ddarpariaeth pensiwn dyrchafedig yn cynrychioli'r asesiad actiwaraid o gostau pensiynau dyrchafedig a ganiatawyd ar gyfer ymddeoliadau cynnar yn y dyfodol. Defnyddir y ddarpariaeth yn ystod oes yr unigolion sy'n cael y pensiynau dyrchafedig a chafodd ei ailgyfrifo yn unol â'r canllawiau a gyhoeddwyd gan y cyrff cyllido.

Y prif dybiaethau ar gyfer y cyfrifo hwn yw:	2023	2022
Chwyddiant Prisiau	2.8%	2.9%
Cyfradd Ddisgownt	5.0%	3.3%

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

19. Nodiadau i'r datganiad llif arian

A) Cysoni gwarged ar ôl treth ag arian parod net a gynhyrchir o/ (a ddefnyddir mewn) gweithrediadau

	2023 £'000	2022 £'000
Gwarged am y flwyddyn	1,699	219
Addasu ar gyfer:		
Dibrisiant	5,276	5,117
Diffygiant Tir ac Adeiladau	-	-
Incwm Buddsoddi	(329)	(166)
Rhyddhau Grantiau Cyfalaf	(1,978)	(1,725)
Llog sy'n daladwy	485	293
(Ennill)/colli wrth werthu asedau sefydlog	(153)	-
(Lleihad)/cynyddu mewn darpariaethau	(450)	(820)
Costau pensiwn llai cyfraniadau sy'n daladwy	2,452	5,400
Taliad lwmp swm diffyg pensiwn	(881)	(706)
Llif arian gweithredol cyn symudiadau mewn cyfalaf gweithiol	6,121	7,612
Lleihad/(cynyddu) mewn stoc	5	(62)
(Cynnydd)/lleihad mewn dyledwyr	(2,698)	(120)
Cynnydd/(lleihad) mewn credydwyr	3,112	1,538
Arian a gynhyrchwyd o weithrediadau	6,540	8,968

B) Dadansoddiad cyfunol o newidiadau mewn dyled net

	Ar 1 Awst	Llif Prydlesau Arian Cyllid Newydd	Newidiadau erill nad ydynt yn arian parod	Newidiadau mewn gwerth marchnad a chyfraddau cyfnewid	Ar 31 Gorffennaf
	2022 £'000	£'000	£'000	£'000	2023 £'000
Arian mewn llaw, ac yn y banc	19,279	2,086	0	0	21,365
Buddsoddiad asedau cyfredol	6,056	4,100	0	0	10,156
	25,335	6,186	0	0	31,521
Benthyciadau banc	(9,153)	1,134	0	0	(8,019)
Dyled net	16,182	7,320	0	0	23,502

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

20. Ymrwymadau cyfalaf

	2023	2022
	£'000	£'000
Ni nodwyd y contractau ar gyfer gwariant cyfalaf yn y dyfodol	18,285	14,377
	<u>18,285</u>	<u>14,377</u>

21. Ymrwymadau dan brydlesau gweithredol

Mae cyfanswm y daliadau prydles isafswm yn y dyfodol dan brydlesau gweithredol na ellir eu canslo fel a ganlyn:

	2023	2022
	£'000	£'000
Dim hwyrach na blwyddyn	51	34
Hwyrach na blwyddyn ond dim hwyrach na phum mlynedd	245	25
Hwyrach na phum mlynedd	18	-
	<u>314</u>	<u>59</u>

22. Buddion Ymddeol

Mae cyflogaion y Coleg yn aelodau dau brif gynllun pensiwn; Cynllun Pensiwn Athrawon Cymru a Lloegr i'r staff academiaidd a staff cysylltiedig, a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar gyfer staff nad ydynt yn addysgu a reolir gan Gyngor Sir y Fflint (Cynllun Pensiwn Clwyd). Mae'r ddau yn gynlluniau buddion diffiniedig cyflogwyr lluosog.

Asesir y costau pensiwn yn unol â chyngor actiwariaid cymwysedig annibynnol. Cynhaliwyd y prisiad actiwariaidd ffurfiol diweddaraf ar y Cynllun Pensiwn Athrawon ar 31 Mawrth 2016 ac ar y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ar 31 Mawrth 2023.

Cyfanswm costau pensiwn am y flwyddyn	2023	2022
	£'000	£'000
Cynllun Pensiwn Athrawon: cyfraniadau a dalwyd	4,895	4,672
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:		
Cyfraniadau a dalwyd	3,778	3,316
Taliad FRS 102 (28)	1,590	4,399
Taliad i'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr	<u>5,368</u>	<u>7,715</u>
Taliad pensiwn dyrchafedig i'r Datganiad	(1,150)	(1,310)
Incwm Cynhwysfawr		
Cyfanswm costau pensynau am y flwyddyn	<u>9,113</u>	<u>11,077</u>

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

22. Buddion Ymddeol (parhad)

Cynllun Pensiwn Athrawon

Mae'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun buddion diffiniedig, cyfraniadol, statudol, a lywodraethir gan Reoliadau Cynllun Pensiwn 2014. Mae'r rheoliadau hyn yn berthnasol i athrawon mewn ysgolion, colegau a sefydliadau addysg eraill. Mae aelodaeth yn awtomatig i athrawon a darlithwyr mewn sefydliadau cymwys. Mae athrawon a darlithwyr yn gallu peidio â bod yn rhan o'r Cynllun Pensiwn Athrawon.

Mae'r cynllun yn gynllun heb ei gyllido ac mae aelodau'n cyfrannu ar sail 'talu wrth weithio' – mae'r cyfraniadau hyn, ynghyd â'r rhai a wneir gan y cyflogwyr, yn cael eu credydu i'r Trysorlys.

Dan y diffiniadau a osodwyd yn FRS 102, mae Cynllun Pensiwn Athrawon yn gynllun pensiwn aml-gyflogwr. Ni all y Coleg nodi ei gyfran o asedau a rhwymedigaethau sylfaenol y cynllun. Yn unol â hynny, mae'r Coleg wedi manteisio ar yr eithriad yn FRS 102 ac wedi cyfrif am ei gyfraniadau i'r cynllun fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig.

Mae Actwari'r Llywodraeth, gan ddefnyddio egwyddorion actiwaraid arferol, yn cynnal adolygiad actiwaraid ffurfiol o'r TPS yn unol â Chyfarwyddiadau Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus (Prisiadau a Chap Costau Cyflogwr) 2023 a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM. Nod yr adolygiad yw nodi lefel cyfraniadau yn y dyfodol. Mae prisiadau cynlluniau actiwaraid yn dibynnu ar dybiaethau ynghylch prisiad costau yn y dyfodol, dyluniad buddion a llawer o ffactorau eraill. Cynhaliwyd y prisiad actiwaraid diweddaraf ar y Cynllun Pensiwn Athrawon ar 31 Mawrth 2020 ac yn unol â'r Cyfarwyddiadau Pensiynau Gwasanaeth Cyhoeddus (Prisiadau a Chap Cost Cyflogwr) 2023. Cyhoeddwyd yr adroddiad prisio gan yr Adran Addysg ar 26 Hydref 2023.

Elfennau allweddol y prisiad yw:

- cyfraddau cyfraniadau cyflogwr wedi'u gosod ar 28.68% o dâl pensiynadwy (gan gynnwys ardoll weinyddol o 0.08%);
- cyfanswm rhwymedigaethau cynllun (pensiynau sy'n cael eu talu ar hyn o bryd ac amcangyfrif o gost buddion y dyfodol) ar gyfer gwasanaeth hyd at y dyddiad dod i rym o £262,000 miliwn ac asedau tybiannol (cyfraniadau amcangyfrifedig yn y dyfodol ynghyd â'r buddsoddiadau tybiannol a ddelir ar y dyddiad prisio) o £222,200 miliwn, gan roi diffyg tybiannol gwasanaeth y gorffennol o £39,800 miliwn;
- defnyddir cyfradd ddisgownt SCAPE, a osodwyd gan HMT, i bennu'r adenillion buddsoddiad tybiannol. Mae'r gyfradd SCAPE gyfredol 1.7% yn uwch na chyfradd y CPI, ac mae'n seiliedig ar ragolwg y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ar gyfer twf CMC hirdymor.

Disgwylir i ganlyniad y prisiad gael ei roi ar waith o 1 Ebrill 2024. Mae copi llawn o'r adroddiad prisiau a'r ddogfennaeth ategol ar gael ar wefan y Cynllun Pensiwn Athrawon.

Gwnaeth y costau pensiwn cyflogwyr a dalwyd i'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn y flwyddyn ddod i gyfanswm o £4,895,000 (2021/22 - £4,672,000).

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn gynllun buddion diffiniedig a ariennir, gyda'r asedau wedi eu dal mewn cronfeydd ar wahân a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint (Cronfa Bensiwn Clwyd). Roedd cyfanswm cyfraniadau y cyflogwr a wnaed am y flwyddyn yn diweddu 31 Gorffennaf 2023 yn £3,778,000 (£3,316,000 yn 2021/22), gyda chyfraniadau'r cyflogwr yn gyfanswm o £2,897,000 ac roedd cyfandaliad o £881,000 yn ddyledus ac wedi'i dalu i'r gronfa yn ystod y flwyddyn. Yn dilyn adolygiad tair blynedd yn 2022, cynyddodd y gyfradd gyfrannu y cytunwyd arni o fis Ebrill 2023, o 16.5% i 18.1% (cyflogwr) ac mae'n amrywio o 5.5% i 12.5% ar gyfer cyflogwyr, yn dibynnu ar gyflog.

Prif Dybiaethau Actiwaraid

Mae'r wybodaeth isod wedi'i seilio ar brisiad actiwaraid llawn y gronfa ar 31 Mawrth 2022 a ddiweddarwyd ar 31 Gorffennaf 2023 gan actiwari annibynnol cymwysedig.

	Ar 31 Gorffennaf 2023	Ar 31 Gorffennaf 2022
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	3.95%	3.95%
Cynnydd pensiynau yn y dyfodol	2.80%	2.80%
Cyfradd ddisgownt	5.10%	3.50%
Ailbrisio buddion CPI/CARE	2.70%	2.70%

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

22. Buddion Ymddeol (parhad)

Y disgwyliad oes cyfartalog ar gyfer pensiywr sy'n ymddeol yn 65 ar y dyddiad adrodd yw:

	Ar 31 Gorffennaf 2023 Blynnyddoedd	Ar 31 Gorffennaf 2022 Blynnyddoedd
<i>Aelodau wedi ymddeol</i>		
Dynion	20.90	22.50
Merched	23.40	24.90
<i>Ymddeol mewn 20 mlynedd</i>		
Dynion	22.30	24.00
Merched	25.20	26.90

Cyfran y Coleg o'r asedau yn y cynllun ar ddyddiad y fantolen oedd:

	Gwerth Teg ar 31 Gorffennaf 2023 £'000	Gwerth Teg ar 31 Gorffennaf 2022 £'000
Ecwiti	12,608	17,382
Bondiau	36,813	27,580
Eiddo	5,246	5,676
Arian Parod/Hylifedd	2,117	3,281
Arall	35,249	34,764
Cyfanswm prisiad teg yr asedau	92,033	88,683

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y fantolen o ran y cynllun pensiwn buddion diffiniedig fel a ganlyn:

	2023 £'000	2022 £'000
Prisiad teg asedau'r cynllun	92,033	88,683
Prisiad cyfredol rhwymedigaethau'r cynllun	92,533	(111,666)
(Rhwymedigaeth) pensiwn net (Nodyn 18)	(500)	(22,983)

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

22. **Buddion Ymddeol (parhad)**

Mae cyfraith y DU ac Ewrop yn ei gwneud yn ofynnol i gynlluniau pensiwn ddarparu buddion cyfartal i ddynion a merched mewn perthynas â Gwasanaeth ar ôl 17 Mai 1990 (dyddiad dyfarniad y "Barbwr".) Mae hyn yn cynnwys darparu buddion cyfartal a gronwyd o'r dyddiad hwnnw i adlewyrchu'r gwahaniaethau mewn GMPs. Yn flaenorol, nid oedd unrhyw gonsensws na chanllawiau deddfwriaethol ynghylch sut y gellid cyflawni hyn yn ymarferol ar gyfer cynlluniau parhaus, hyd nes i ddyfarniad llys Banc Lloyds ar 26 Hydref 2018 roi rhagor o eglurder yn y maes hwn.

Ar gyfer cynlluniau pensiwn y sector cyhoeddus, roedd Trysorlys EM eisoes wedi lansio ymgynghoriad ar y materion sy'n ymwneud â chydaddoldeb GMP a chynnydd mewn GMP, ac wedi datgan ers y dyfarniad bod "cynlluniau'r sector cyhoeddus eisoes â dull o gydraddoli'r isafswm buddion pensiwn gwarantiedig, a dyna pam ni fydd yn rhaid i ni newid ein dull o ganlyniad i'r dyfarniad hwn". Y goblygiad clir yw bod y Llywodraeth (sydd â phŵer cyffredinol i bennu darpariaeth budd-daliadau) yn credu na fydd y dyfarniad ei hun yn effeithio ar fudd-daliadau. Felly, y casgliad naturiol ar gyfer y prif gynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus, gan gynnwys y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yw nad yw'n briodol i unrhyw ddarpariaeth gael ei chynnwys ar gyfer effaith dyfarniad Banc Lloyds, ar hyn o bryd o leiaf. Nid yw ein Actiwari (Mercer) wedi gwneud unrhyw lwfans yn benodol ar gyfer cyfartalu GMP yn y rhwymedigaethau cyfrifyddu ac mae hyn yn gyson â datgeliadau cyfrifyddu blaenorol (a'r prisiad diweddaraf, nad oes ganddo gronfa benodol wrth gefn ar gyfer cydraddoli GMP).

Mae'r dadansoddiad o symiau a godwyd ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel a ganlyn:

	2023	2022
	£'000	£'000
Codwyd ar gostau staff:		
Costau gwasanaeth cyfredol	(4,487)	(7,009)
Costau gwasanaethau blaenorol	-	-
Cyfanswm codwyd ar gostau staff	(4,487)	(7,009)
Credyd/tâl am enillion net ar gynllun pensiwn:		
Incwm llog	3,020	1,390
Cost llogau	(3,882)	(2,391)
Llog net a godwyd	(862)	(1,001)
Credyd/tâl i incwm cynhwysfawr arall:		
Elw ar asedau	(1,929)	(311)
Elw/(Colled) profiad arall	(11,212)	(8,364)
Enillion/(colled) sy'n deillio o newidiadau mewn tybiaethau ariannol	32,035	46,174
Enillion/(colled) ar dybiaethau demograffig	5,160	978
Enillion/(Colledion) Actiwaraid	24,054	38,477
Dadansoddiad o'r symudiad mewn diffyg yn ystod y flwyddyn:		
Diffyg yn y cynllun ar ddechrau'r flwyddyn	(22,983)	(56,766)
Costau gwasanaethau	(4,487)	(7,009)
Cyfraniadau cyflogwr	3,778	3,316
Costau llogau net	(862)	(1,001)
Enillion/(Colledion) Actiwaraid	24,054	38,477
Diffyg yn y cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	(500)	(22,983)

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

22. Buddion Ymddeol (parhad)

Ym mis Rhagfyr 2018 dyfarnodd y Llys Apêl yn erbyn y Llywodraeth yn nau achos cysylltiedig Sargeant a McCloud (sydd at ddibenion yr LGPS wedi eu byrhau'n gyffredinol i "McCloud"), yn ymwneud â chynlluniau pensiwn heb eu hariannu'r Diffoddwyr Tân a'r trefniadau pensiwn Barnwrol. Yn ei hanfod, dyfarnodd y Llys fod yr amddiffyniadau trosiannol, a roddwyd i aelodau hŷn pan gyflwynwyd y cynlluniau diwygiedig yn 2015, yn gyfystyr â gwahaniaethu ar sail oedran yn anghyfreithlon.

Mae'r Llywodraeth wedi derbyn bod angen rhwymedïau sy'n ymwneud â dyfarniad McCloud mewn perthynas â phob cynllun pensiwn gwasanaeth cyhoeddus, a chyhoeddwyd ymgynghoriad ym mis Gorffennaf 2020 gan gynnwys rhwymedi arfaethedig ar gyfer y CPLIL.

Nodwedd allweddol y rhwymedi arfaethedig oedd ymestyn sylfaen y cynllun cyflog terfynol i grŵp ehangach o aelodau ar gyfer gwasanaeth hyd at 31 Mawrth 2022. Mae hyn yn berthnasol i bob aelod a oedd yn weithredol ar neu cyn 31 Mawrth 2012 ac sydd naill ai'n parhau'n weithredol neu wedi gadael gwasanaeth ar ôl 1 Ebrill 2014 (gan gynnwys yr aelodau hynny nad oes ganddynt fuddiant i hawl o'r Gronfa mwyach).

Mae ffigurau'r Actiwari eisoes yn cynnwys lwfans ar gyfer McCloud sy'n cyd-fynd yn sylweddol â'r uchod. Mae rhai mân feysydd lle mae dull gweithredu'r Actiwari yn wahanol (yn bennaf o ran aelodau a adawodd wasanaeth ar ôl 1 Ebrill 2014), ond heblaw mewn amgylchiadau eithriadol byddem yn disgwyl i effaith y mân newidiadau arfaethedig hyn fod yn ddim.

Bu anwadalwch sylweddol yn y marchnadoedd ariannol ers dechrau pandemig COVID-19. Er gwaethaf cyfnod o sefydlogrwydd cymharol, yn ddiweddar mae'r anwadalwch hwn wedi cynyddu eto gyda'r sefyllfa yn Wcráin. Mae hyn yn effeithio ar werthoedd asedau a bydd unrhyw newidiadau mewn marchnadoedd yn cael eu hadlewyrchu yn y ffigurau cyfrifyddu. Dros yr un cyfnod, mae anweddolrwydd wedi ymestyn i fondiau. Gan fod y tybiaethau at ddibenion cyfrifyddu yn seiliedig ar arenillion bond, bydd hyn hefyd yn effeithio ar rwymedigaethau cyfrifyddu.

	2023	2022
	£'000	£'000
Newidiadau ym mhriiad cyfredol ymrwymïadau buddion diffiniedig		
Ymrwymïadau buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod	111,666	142,051
Costau Gwasanaeth cyfredol	4,487	7,009
Cost llogau	3,882	2,266
Cyfraniadau gan aelodau'r Cynllun	1,124	1,010
Enillion a cholledion profiad ar ymrwymïadau buddion diffiniedig	11,212	8,364
Newidiadau mewn tybiaethau ariannol	(32,035)	(46,174)
Newidiadau mewn tybiaethau demograffig	(5,160)	(978)
Amcangyfrif y buddion a dalwyd	(2,643)	(1,882)
Ymrwymïadau buddion diffiniedig ar ddiwedd y cyfnod	92,533	111,666
Newid ym mhriiad teg asedau'r cynllun		
Prisiad teg asedau'r cynllun ar ddechrau'r cyfnod	88,683	85,285
Llog ar asedau'r cynllun	3,159	1,390
Elw ar asedau'r cynllun	(1,929)	(311)
Treuliau Gweinyddu	(139)	(125)
Cyfraniadau cyflogwr	3,778	3,316
Cyfraniadau gan aelodau'r Cynllun	1,124	1,010
Amcangyfrif y buddion a dalwyd	(2,643)	(1,882)
Asedau ar ddiwedd y cyfnod	92,033	88,683

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

23. Trafodion gyda phartïon cysylltiedig

Mae natur gweithrediadau'r Coleg a chyfansoddiad y Corff Llywodraethu yn dod o sefydliadau sector cyhoeddus a sector preifat yn ei gwneud yn anochel y bydd trafodion yn digwydd gyda sefydliadau y gallai aelod o'r Corff Llywodraethu fod â buddiant ynddo.

Gwneir yr holl drafodion gyda sefydliadau y gallai aelod o'r Bwrdd Llywodraethwyr fod â buddiant yno ar hyd braich ac yn unol â rheoliadau ariannol y Coleg a gweithdrefnau caffael arferol.

Caiff llywodraethwyr eu had-dalu am dreuliau megis milltired, costau teithio a chynhaliath a dynnir yn rhinwedd eu swydd wrth ymgymryd â dyletswyddau fel aelod o Gorff Llywodraethol y Coleg. Cyfanswm y taliadau a wnaed i Lywodraethwyr yn y flwyddyn oedd £1,423.98.

Cedwir cofrestr o fuddiannau Aelodau sy'n cofnodi unrhyw fuddiannau busnes, ariannol, neu fel arall y gellid eu dirnad fel bod yn debygol o amharu ar weithredu barn annibynnol aelod gan y Coleg. Gellir gweld y gofrestr trwy drefniant ymlaen llaw gyda Swyddog Llywodraethiant a Chlerc y Gorfforaeth.

Trafodion gydag endidau a reolir ar y cyd

Yn ystod y flwyddyn darparodd y Coleg wasanaethau i Novus Cambria gwerth cyfanswm o £172,000 (2021/22 £104,000). Yn ystod y flwyddyn dosbarthodd y cwmni rodd elusennol o £57,000 i'r Coleg (2021/22 £160,000).

Trafodion gyda phersonél rheoli allweddol

Rhoddir datgeliad tâl rheolwyr allweddol yn nodyn 7.

24. Symiau wedi'u dosbarthu fel asiant**Cymorth i Ddysgwyr**

Yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23 derbyniodd y Coleg £777,000 (£601,000 - 2021/22) gan Lywodraeth Cymru fel Cronfeydd Cymorth i Ddysgwyr wedi eu clustnodi. Gweinyddwyd y cronfeydd yn unol â'r telerau ac amodau a nodwyd gan Lywodraeth Cymru a chafodd unrhyw falans heb ei wario ei gario drosodd.

	2023 £'000	2022 £'000
Ar 1 Awst	-	-
Grantiau corff cyllido – Cronfa Cymorth i Ddysgwyr	777	601
Llog a enillwyd	1	-
	<hr/> 778	<hr/> 601
Dosbarthwyd i fyfyrwyr	(211)	(24)
Costau gweinyddol	(23)	(18)
Cyfrnerthwyd yn y datganiadau ariannol	(453)	(559)
Balans heb ei wario ar 31 Gorffennaf	<hr/> <u>91</u>	<hr/> <u>-</u>

Mae grantiau Llywodraeth Cymru ar gael i fyfyrwyr; mae'r Coleg yn gweithredu fel asiant talu yn unig. Felly mae'r grantiau a'r taliadau cysylltiedig wedi'u heithrio o'r Cyfrif Incwm a Gwariant ar gyfer 2022/23.

Nodiadau'r Cyfrifon (parhad)

Mae'r incwm a gwariant a gyfunwyd yn natganiadau ariannol y Coleg yn ymwneud â'r ffioedd meithrinfa, cludiant a llety a dalwyd ar ran y myfyrwyr. Yn ystod y flwyddyn rhyddhawyd £146,000 i gyfrif incwm a gwariant y Coleg am ffioedd meithrinfa, £302,000 am gostau cludo dysgwyr, a £5,000 ychwanegol i ddarparu llety preswyl.

Mae'r balans sydd heb ei wario ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yn cynnwys £78,000, y gellir ei gario ymlaen i 2023/24, a £13,000, a fydd yn cael ei ad-dalu i Lywodraeth Cymru, yn unol ag amodau'r cyllid grant.